

Том 15

Гуманітарні проблеми освіти

УДК 378

Дерець В.О. студентка гр. 0-11-М-16**Науковий керівник: Шабанова Ю.О., зав. каф. філософії і педагогіки, доктор філософських наук, професор.***(Державний ВНЗ "Національний гірничий університет", м. Дніпро, Україна)*

РЕФОРМАТОРСЬКА ПЕДАГОГІКА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ОСВІТЯНСЬКОГО ПРОСОРУ

Проаналізовано зміст основних напрямків реформаторської педагогіки, що визначається як об'єднання зарубіжних педагогічних течій кінця ХІХ – початку ХХ століть. Визначено критичне ставлення представників реформаторської педагогіки до традиційної педагогічної теорії і практики, а також домінування цінностей особистості та її креативного розвитку як концептуальної основи формування нових підходів до навчання і виховання у сучасному вітчизняному просторі

Бурхливий соціально-економічний розвиток країн Західної Європи другої половини ХІХ ст. зумовив потребу у розширенні освітньої сфери, підготовці саме кваліфікованих працівників, забезпеченні такої підготовки, яка б змогла задовольнити вимоги соціально-економічного життя суспільства. Тож, критично налаштовані вчителі та педагоги, а також представники громадськості, прагнучи гуманізації освіти, піддавали гострій критиці традиційну школу і активно шукали шляхи створення нової, яка відповідала б вимогам часу та суспільства. Крім того процес виокремлення психології, педагогіки, антропології значно розширило межі теоретичних і практичних пошуків тих, хто прагнув якісних змін в освіті в цілому.

Головним джерелом інноваційних процесів в освіті цього періоду вчені та дослідники вважають діяльність представників численних педагогічних течій та напрямів, яких об'єднують у педагогічний напрям під назвою - "реформаторська педагогіка".

Реформаторську педагогіку визначають як педагогічний напрям, що об'єднав представників зарубіжних педагогічних течій кінця ХІХ – початку ХХ століть, яких відрізняло негативне ставлення до традиційної педагогічної теорії і практики, глибокий інтерес до особистості дитини, нові підходи до проблем навчання і виховання, насамперед, до визначення шляхів формування особистості протягом дитинства.

Необхідно зазначити, що в основу педагогічних течій реформаторської педагогіки були покладені філософія позитивізму (за якою теоретичні знання і досвід трактуються як сукупність суб'єктивних почуттів і переживань), прагматизму (яка розглядає достовірність як практично значуще, що визначається прагненням самоудосконалення), також теорія філософської антропології (з орієнтацією на людину, дослідження духовних цінностей, пошук істини про мету життя та сенс буття з цієї позиції), напрям волонтаризму (з розумінням волі як першооснови всього суцього).

Тож, підсумовуючи, варто сказати що представники нових на той час педагогічних течій поєднували у своїх педагогічних концепціях ідеї різних філософських теорій.

Основні напрямки та течії реформаторської педагогіки:

- **Виховання засобами мистецтва.** Розвиток вільної особистості передусім засобами художньо-естетичної творчості. Представники: Е. Зальвюрк, Л. Ліхтварк;

- **Експериментальна педагогіка. Педологія.** Наукове обґрунтування принципу природовідповідності на основі вивчення анатомії, фізіології та психології дитинства. Представники: Е. Мейман, В.А. Лай, А. Біне, Е. Торндайк;
- **Педагогіка особистості.** Виховання вільної особистості шляхом стимулювання її творчого саморозвитку. Представники: Г. Шаррельман, Г. Гаудінг, Е. Вебер;
- **Педагогіка прагматизму.** Навчання як набуття особистого досвіду розв'язання життєвих проблем; навчання через діяльність. Представники: Д. Дьюї, Е. Паркхерст, У. Кілпатрік;
- **Соціальна педагогіка.** «Індивідуальна соціалізація» особистості шляхом її приєднання до «колективних уявлень» (суспільно-моральних цінностей). Представник: Е. Дюркгейм, В. Дільтей, Б. Рассел, Р. Зейдель;
- **Теорія вільного виховання.** Принцип педоцентризму, який передбачає свободу вибору дитиною діяльності, її вільну творчість як основу розвитку. Представники: Е. Кей, Л. Гурлітт, М, Монтессорі;
- **Трудове навчання і виховання.** Праця як навчальний предмет і головний принцип діяльності школи, що готує до професійної діяльності та виконання громадських обов'язків. Представники: Г. Кершенштейнер;
- **Школа дії.** Практична діяльність у різноманітних формах як обов'язкова умова її розвитку. Представники: А. Лай.

Провідною ознакою нових педагогічних концепцій стала поглиблена увага до особистості дитини. Це була педагогіка "центрована" на дитині, а не на методі, на предметі навчання, що було характерним для абсолютної більшості попередніх педагогічних теорій. В цьому була її особливість, новаторство та в певному значенні недолік.

Надані тенденції мають місце й в сучасному становленні освітянського простору України, де особливо запитаним є креативність, індивідуальний підхід та людиноцентричність. Вважаю, що поширення цих принципів в сучасній вітчизняній освіті сприятиме підвищенню мотивації навчання та якості освіти.

Перелік посилань:

1. Джуринский А.Н. История педагогики: Учеб. пособие для студ. педвузов. – М.: Гуманит. Изд. центр ВЛАДОС, 1999. – 431 с.
2. Левківський М.В. Історія педагогіки. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 359 с.

УДК 378

Лисак О.В. студентка гр.081м-17-1**Науковий керівник: Пазиніч Юлія Миколаївна, к.політ.н., доцент кафедри філософії і педагогіки***(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)***БІОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ДЕТЕРМІНАЦІЇ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ**

Ученими-кримінологами давно і настійно ставиться питання про співвідношення біологічного і соціального в особистості злочинця. Дійсно, це питання є принципово важливим при вивченні особистості злочинця і детермінації злочинної поведінки.

Особистість – це система психічних процесів, станів і властивостей, які виникають, з одного боку, внаслідок соціалізації під впливом виховання і середовища, а з іншого боку – у результаті перетворень уроджених внутрішніх умов організму, що управляють діяльністю людини, впливаючи на вибір нею різних способів поведінки [1]. Як відзначив І.С. Ной, психологічний склад особистості похідний від діяльності людини і детермінований, насамперед, розвитком суспільних умов її життя, однак індивідуальність, як неповторність кожної окремої людини, є, насамперед, факт біологічний [2, с.138]. Активно-діяльна природа людини завжди виступає в єдності суспільних і природних здатностей, вона проявляється в процесі реалізації людиною своїх біологічних і соціальних задатків і можливостей [3]. В «індивідуальній дії» людини можуть виявитися будь-які із наступних властивостей особистості: 1) соціально-психологічні особливості поведінки; 2) спрямованість; 3) психохарактерологічні якості; 4) психічні властивості і процеси; 5) операціональні характеристики; 6) біопсихічні властивості; 7) особливості сексуальної сфери[4].

Таким чином, людина народжується, формується і розвивається відповідно до соціально опосередкованих законів біології [5]. Відповідно до них реалізується й поведінка людини, що характеризують її як особистість.

Як відзначив Д.К. Беляєв[6, с.36]., особистісні характеристики людини – у величезному ступені результат різноманітних умов виховання, соціальних умов життя, тих трудових і моральних настанов суспільства і конкретного оточення, у якому формується особистість. Однак відсутність жорсткої генетичної детермінованості зовнішніх проявів психіки людини в їхньому розвитку в індивідуума має лише зовнішній характер. Здатність сприймати норми соціального життя суспільства і реалізувати їх в індивідуальній поведінки – генетично запрограмована властивість, і вже в цьому полягає єдність соціального і біологічного в людині

Особистість будь-якої людини формується її діяльністю на підставі соціального і біологічного спадкування. Соціальне спадкування означає засвоєння індивідом створених попередніми поколіннями культурних, моральних і правових цінностей, традицій, звичаїв, а також інших правил поведінки [7]. Біологічне спадкування здійснюється на підставі передачі народженому організму генетичної програми, за допомогою якої відбувається не тільки побудова тіла, але і біологічно обумовлені особливості психіки: темперамент, задатки, інтелект, тип нервової системи, а також спадкоємні хвороби, у тому числі і психічні.

Основні напрямки:

1. Родоначальником антропологічного напрямку став Ч. Ломброзо, який за свою понад 30-річну професійну діяльність вивчив близько 11 тис. злочинців, провів розтин тисяч тіл правопорушників і дійшов висновку: злочинець - атавістична істота, яка є носієм інстинктів первісної людини і нижчих тварин. Складні, холодні, налиті кров'ю очі, великий, загнутий донизу ніс, розвинуті щелепи - це вбивця; особлива рухливість обличчя і рук, маленькі бігаючі очі. рідка борода, випнута, поставлена кутом вушна

раковина, кривий, вдавнений ніс - крадій.

2.Конституціональний напрям був заснований Б. Кречмером та У. Шелдоном. Розроблена система так званих "соматотипів" і виділені три основні типи будови тіла, що дозволяло класифікувати індивідів за будовою тіла, а потім використовувати одержані дані як базу для визначення особливостей темпераменту.

3.Генетичний напрям. Напочатку 50-х років у США в злочинця, якій вчинив декілька вбивств, при медичному обстеженні було виявлено наявність додаткової хромосоми типу "У". Майже одночасно цю додаткову хромосому було виявлено також у злочинця, який вчинив вбивство у Франції. Було оголошено, що нарешті виявлено "хромосому насилля", "хромосому жорстокості".

4.Аналітична психологія К. Юнга. Автор виділяв у несвідомому дві складові: особисте несвідоме і колективне несвідоме. Перше включає все, що людина прагне забути, витіснити із свідомості, але залишається як слід у несвідомому. Вміст колективного несвідомого не набувається протягом життя однієї людини, воно є вродженими інстинктами і первісними формами розуміння -так звані архетипи або ідеї. Колективне несвідоме, на думку К. Юнга, дозволяє пояснити причини злочинності: вони є результатом досвіду людського співжиття, переживаннями минулого у підсвідомості.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що вплив біологічних факторів детермінації злочинної поведінки проявляється, насамперед, на психофізіологічному рівні. Таким чином, до біологічних факторів детермінації злочинної поведінки, в першу чергу, слід віднести генетично спадкові конституціональні властивості людини, що визначаються особливостями морфологічної конституції людини та особливостями функціональних рис та визначають особливості нейродинамічних та психодинамічних властивостей особистості. Окрім генетичного спадкування на виникнення певних особливостей зазначених конституціональних властивостей людини можуть вплинути: 1) особливості оточуючого біологічного середовища; 2) перенесені соціально набуті захворювання та травми; 3) шкідливі звички тощо. Слід враховувати, що лише комплексне використання наукових прийомів і методів пізнання, що застосовуються іншими науками, отримані у результаті їхнього застосування знань в області біології, психофізіології, психології, психіатрії, криміналістики, соціології і інших галузей наукового знання може бути відповідним фундаментом для побудови комплексного підходу до загальних і приватних проблем вивчення біологічних і інших факторів детермінації злочинної поведінки і, відповідно, протидії злочинності в цілому.

Перелік посилань

1. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – М. : Смисл, 2005. – 352 с.
2. Ной И. С. Методологические проблемы советской криминологии / И. С. Ной. – Саратов : Изд-во Саратовск. ун-та, 1975. – 222 с.
3. Цареградов Г. И. Социокультурные функции современной медицины / Г. И. Цареградов, А. М. Изуткин // Вопросы философии. – 1981. – № 9. – С. 41–49.
4. Бродченко О. И. Психолого-криминалистическое обеспечение раскрытия серийных сексуальных преступлений : метод.пособие / О. И. Бродченко, О. А. Логунова. – М. : ВНИИ МВД России, 2004. – 118 с.
5. Базаров Р. А. Агрессия как биосоциальное явление / Р. А. Базаров // Проблемы борьбы с преступностью в регионах России / под. ред. А. В. Горбата : материалы науч.-практ. конф., посвященной 10-летию НИЛ-9 ВНИИ МВД России. – М. : ВНИИ МВД России, 1999. – С. 85–5.
6. Емельянов В. П. Преступность несовершеннолетних с психическими аномалиями / В. П. Емельянов ; под ред. И. С. Ноя. – Саратов : Изд-во Саратовск. ун-та, 1980. – 52 с.
7. Пазиніч Ю.М. Психологія: Навчальний посібник / Ю.М. Пазиніч, Т.М. Калюжна. Д.Національний гірничий університет, 2012. – 156 с.

УДК 378.14

Медведовська Т.П., к.пед.н., доцент, заступник директора Міжгалузевого навчально-наукового інституту безперервної освіти
(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)

РОЛЬ ГУМАНІТАРНИХ ЗНАНЬ У ФОРМУВАННІ ІНТЕГРОВАНІХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ У ВНЗ

Сьогодні ми живемо у дуже динамічному та швидкоплинному світі у якому майбутньому фахівцю сьогодні дуже важко інтегруватися у суспільстві та знайти своє місце в житті. Саме тому, сучасна орієнтація змісту освіти на компетентнісний підхід й дозволяє пов'язати навчальний процес з потребами часу та суспільства, й надати молодій людині можливості у самореалізації на ринку праці та у суспільних процесах, сформувати систему її компетентностей. Цьому також покликаний сприяти і інтегративний підхід у навчальному процесі.

Вирішенню цих завдань сприяє впровадження в початковий процес методик навчання на основі інтеграції знань. Проте у сучасній науково-педагогічній літературі й досі немає однозначного визначення-характеристики «компетенції» та «компетентності». Ми наведемо ті, які будуть застосовані нами: 1) **компетенції** - це сукупність знань, умінь і навичок, що визначають здатність робітника виконувати трудові дії в конкретній сфері діяльності; 2) **компетентність (компетентності)** - здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, вміння, цінності та інші особистісні якості; 3) **професійні компетентності** - результат набуття робітником компетенцій, які дають йому змогу виконувати трудові функції, швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності [1 -7].

Ми вважаємо за потрібне, звернути увагу саме на соціальні компетенції майбутнього фахівця які були визначені Г. Селевка та А. Хуторським, серед яких ми особливу відзначаємо наступні: 1) **психологічні компетенції** - готовність і прагнення ефективно взаємодіяти з оточуючими, розуміти себе та інших при постійному видозміні психічних станів, міжособистісних відносин і умов соціального середовища; 2) **когнітивні компетенції** - готовність до постійного підвищення освітнього рівня, потреба в актуалізації та реалізації свого особистісного потенціалу, здатність самостійно здобувати нові знання та вміння, здатність до саморозвитку; 3) **інформаційні компетенції** - вміння добувати, осмислювати, опрацьовувати та використовувати інформацію з різних джерел; 4) **комунікативні компетенції** - вміння спілкуватися усно та письмово, рідною та іноземними мовами, навички роботи в групі, знання способів спілкування з людьми [4-6].

Зважаючи на те, що оскільки компетентність на думку багатьох науковців є інтегрованою характеристикою особистості, в процесі навчання майбутніх фахівців повинно відбуватися комплексне формування їх професійних та ключових компетенцій, тобто їх інтеграція. Відповідно повинна бути розроблена методика, що сприяє формуванню компетенцій в їх взаємозв'язку один з одним у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. В даному сенсі досить цікавими є результати дослідження С. Тормасіна [5] стосовно формування інтегрованих компетенцій студента в ВНЗ, який конкретизував визначення понять «інтеграція компетенцій», «інтегрована компетенція», визначив механізми, що сприяють інтеграції компетенцій, розробив методику формування інтегрованих компетенцій. Проведемо аналіз запропонованої С. Тормасіном методики. Під **компетенцією** автор розуміє сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, особистісних якостей), що має відношення до певної галузі діяльності, застосування якої обумовлює продуктивну діяльність в цій галузі [5].

Компетентність автор розглядає як здатність застосовувати компетенції для досягнення якісного результату. **Інтеграція компетенцій** це процес і результат об'єднання в цілі диференційованих сукупностей якостей особистості (тобто знань, вмінь, навичок, особистісних якостей), що визначають поведінку по відношенню до себе та навколишнього світу, і необхідних для продуктивної діяльності в обумовлену даним цілісним об'єднанням області. [5].

Структурними компонентами інтегрованої компетенції є знання, вміння, навички, особистісні якості, **функціональними** - інтегративно-інформаційний, інтегративно-діяльнісний, інтегративно-регулюючий [5].

Цілісну систему інтегрованих компетенцій студенти можуть отримати завдяки інтеграції змісту, як в рамках конкретної дисципліни, так і між іншими соціально-гуманітарними дисциплінами. За Н. Божко формою реалізації інтеграції у цьому випадку можуть виступати наступні: інтегровані уроки, лекції, семінари, практичні заняття, курси, інтегровані навчальні дисципліни [1]. **Інтегроване заняття** - це особлива форма, що поєднує в собі навчання одночасно з декількох дисциплін при вивченні одного поняття, теми або явища, де завжди виділяються: ведуча дисципліна, яка виступає інтегратором, і дисципліни допоміжні, сприяють поглибленню, розширенню, уточненню матеріалу провідної дисципліни як у повному їх обсязі, так і окремо складові - зміст, методи [3]. Застосування інтегрованих занять успішно впливає на формування професійних та ключових компетенцій, тобто формування інтегрованих компетенцій. Інформаційні компетенції формуються на таких заняттях через інформаційні засоби навчання (комп'ютер, Інтернет-ресурси, мультимедіа, інтерактивна дошка тощо).

Таким чином, перевага інтегрованих занять полягає в тому, що вони: сприяють підвищенню мотивації навчання, формуванню пізнавального інтересу студентів, гармонійно та інтелектуально розвиненої особистості.

Перелік посилань

1. Божко Н.В. Здійснення навчального процесу на підставі компетентнісного та інтегративного підходів / Н.В. Божко // Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції «Цінності сучасного суспільства». - Краматорськ: Вид.-во Вінниця «Нілан-ЛТД», 2016. - С. 34 - 41.

2. Ильязова М.Д. Компетентность, компетенция, квалификация - основные направления современных исследований / М.Д. Ильязова // Профессиональное образование. Столица // Научные исследования в образовании. - 2008. - №1. - С. 28-31.

3. Очерет Н.П. Интегрированный подход в реализации компетентной модели подготовки учителей химии и биологии / Н.П. Очерет, Ж.И. Шорова // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 3: Педагогика и психология. - 2013. - №3(123). - С. 15-23.

4. Селевко Г. Компетентности и их классификация / Г. Селевко // Народное образование. - 2004. - № 4. - С. 138-143.

5. Тормасин С.И. Формирование интегрированных компетенций студента в ВУЗе: автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / С.И. Тормасин. - Елец, 2013. - 24 с.

6. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования // Народное образование. - 2003. - №2. - С. 58-64.

7. Шлей К.Й. Интеграция педагогических и психотерапевтических компетенций в образовательных процессах / К.Й. Шлей, Н.В. Божко //Международный академический вестник. - 2016. - Вып.№ 3 (15). - С. 31-36.

УДК 378.14

Медведовська Т.П., к.пед.н., доцент, заступник директора Міжгалузевого навчально-наукового інституту безперервної освіти
(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)

ПІДГОТОВКА ІНЖЕНЕРІВ ТЕХНІЧНОГО ВНЗ (ІНТЕГРАТИВНИЙ АСПЕКТ)

Згідно з Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті система освіти України має забезпечувати формування молоді через призму цілісної наукової картини світу, сучасного світогляду, творчих здібностей і здатності до самостійного наукового пізнання, самоосвіти і самоорганізації особистості [1]. Швидкий розвиток науки та освіти висуває високі вимоги до професійної підготовки майбутніх інженерів. Досягти цього можливо лише за умов високої якості фахової підготовки

Підготовка інженерів, їхнє професійне вдосконалення - важлива умова удосконалення освіти серед технічних ВНЗ. Гармонійний розвиток особистості майбутнього інженера залежить від його освіти, виховання, саморозвитку, що на наш погляд є складним процесом органічного поєднання в свідомості майбутнього інженера знань та вмінь, набутих у процесі вивчення різноманітних дисциплін психолого-педагогічного та спеціального циклу.

На наш погляд, одна з найважливіших вимог до освіти - системність, що пов'язана з інтеграцією. Інтегративні процеси передбачають взаємодію основ наук, спільне різно-наукове відображення теоретичних і практичних об'єктів педагогіки, взаємовплив наук, коректування науково-педагогічних чи інших галузей знань за рахунок відомостей з інших наук, взаємозв'язки, взаємопроникнення та процес знань одних наук в інші з метою всебічного висвітлення педагогічного об'єкта, комплексний підхід до його дослідження. [2, 3]. Під впливом цієї закономірності змінюються майже всі компоненти навчального процесу. Інтеграційні зв'язки відіграють важливу роль у навчальному процесі - сприяють реалізації принципу науковості, формують цілісні практичні вміння та навички. Єдність знань, їх системність є основою підготовки майбутніх інженерів у вищому технічному навчальному закладі.

На нашу думку, інженер - це людина-професіонал у своїй сфері діяльності, яка здатна ставити мету й досягати її, працювати в команді, з використанням особливостей ділового та міжособистісного спілкування, взаємодії, сполучати конструктивне, творче мислення з високоморальними людськими якостями для перетворення дійсності. А студент - майбутній інженер, як професіонал, - це особистість, яка має не просто знання й навички, але й комплекс якостей спілкування та міжособистісної ділової взаємодії, які допомагають перетворити професійну діяльність у суспільне благо.

Дослідник Ягоднікова В.В. підкреслює, що в сучасних альтернативних освітніх моделях ВНЗ акцент робиться не на пояснення студентам знання, а на зростання і продуктивне розширення їх пізнавальних інтересів і (на цій базі) систематизацію індивідуально значущого знання (у студента і викладача - свого власного) в процесі продуктивної діяльності, тобто практичне застосування знання; не на повторення заданого викладачем алгоритму засвоєння інформації, а на осмислену студентом потребу придбати ту або іншу інформацію, необхідну йому для просування у власному полі освіти [4].

У світлі трансформацій, що йдуть в сучасній системі освіти, пов'язаних з відмовою від історично висвітлених стереотипів (вироблення у студента знань, умінь, навичок), очевидно стає той принциповий факт, що гуманітарні і соціальні дисципліни не можуть викладатися і засвоюватися такими ж методами, як і дисципліни

природничо-наукові. Отже, освіта виступає активним прискорювачем культурних змін і перетворень у громадському житті і в окремій людині.

Таким чином, співвідношення вищої освіти й інтеграційного підходу можна розглядати в різних аспектах:

- 1) у рамках культурологічної парадигми освіти;
- 2) через формування полікультурної освіти;
- 3) в умовах культурно-історичного типу освітньої системи (ВТНЗ, школи);
- 4) як систему культурно-освітніх центрів у рамках однієї або різних країн;
- 5) через аналіз навчальних дисциплін культурологічної спрямованості;
- 6) за допомогою вивчення шляхів і способів розвитку культури суб'єктів освіти (педагогічної культури і розумової культури студента);
- 7) під час опису і прогнозування образу культурної і освіченої людини конкретної історичної епохи;
- 8) через розкриття специфіки середовища становлення фахівця.

Крім того, розуміння інтегративного аспекту, змінює характер дій у технічній вищій освіті й розширює рамки моделювання, допомагаючи його суб'єктам ставити і вирішувати інноваційні, якісні, ціннісні завдання. Саме інтеграція як процес становлення цілісності надає можливість безпосередньо застосовувати у процесі вивчення конкретного навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни. Це дозволяє:

- по-перше, побачити позиції викладача і студента як суб'єктів середовища [5];
- по-друге, вирішувати проблеми і моделювати процес становлення фахівців не лише навчально-педагогічними, але і соціокультурними засобами, а значить, долати ставлення до сталих дидактичних рішень як нібито єдино можливим і доцільним [6].

Отже, у зв'язку із цим сміливо можемо стверджувати, що слід розробити гнучкий підхід, орієнтований не лише на предметний світ засвоєння предметів, але і на розвиток світу комунікації, зв'язків і міжособистісних ділових взаємин між суб'єктами, їх творче вдосконалення.

Перелік посилань

1. Гончаренко С.У. Методика як наука. - Хмельницький: Вид-во ХГПК, 2000.- 30 с.
2. Козловська І.М. Теоретико-методологічні аспекти інтеграції знань учнів професійно-технічної школи (дидактичні основи) / За ред. С.У. Гончаренка, Львів: Світ, 1999. – 301 с.
3. Козловська І. Дидактика в контексті інтегративного навчання. Навч.-метод. посіб. - Львів, 1999. – 248 с.
4. Ягоднікова В.В. Формування лідерських якостей старшокласників в особистісно орієнтованому виховному процесі загальноосвітньої школи: дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.07 / Ягоднікова Вікторія Вікторівна. - Одеса, 2005. – 202 с.
5. Горнов А.А., Железовская Г.И. Организационно-педагогическая система воспитательной работы с социально дезадаптированными подростками / А.А. Горнов, Г.И. Железовская. - Балаково: Научное издание. - 102 с.
6. Кравченко А.И. Культурология: словарь/Кравченко А.И. - М.: Академ. проект, 2000. - 671с.

УДК 378.147

Раціна Т.В., методист I категорії науково-методичного відділу
(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВНЗ

Технологію дистанційного навчання визначають як систему методів, специфічних засобів і форм навчання, за допомогою якої реалізується зміст навчання, здійснюється цілеспрямована сукупність педагогічних процедур, що регулюють операційний склад діяльності студентів, її структуру і розвиток. Навчальний процес при дистанційному навчанні включає в себе всі основні форми традиційної організації навчального процесу: лекції, семінарські і практичні заняття, лабораторний практикум, систему контролю, дослідницьку і самостійну роботу студентів. Всі ці форми організації навчального процесу дозволяють здійснити на практиці гнучке поєднання самостійної пізнавальної діяльності студентів з різними джерелами інформації, оперативного і систематичного взаємодії з провідним викладачем курсу або тьютором і групову роботу студентів.

При дистанційному навчанні традиційні лекції виявляються практично не реальною формою організації навчальної діяльності в силу віддаленості викладачів і студентів, розподіленого характеру навчальних груп і т.д. Для вивчення теоретичного матеріалу повинні, очевидно, використовуватися інші технології, що враховують специфіку дистанційного навчання. При цьому якість засвоєння теоретичного матеріалу, що не уступає тому, яке досягається при читанні лекцій в умовах очного навчання, може бути досягнуто за рахунок створення комп'ютерних навчальних програм і використання телекомунікацій в навчальному процесі. В якості основних технологій, що використовуються для організації вивчення теоретичного матеріалу при дистанційному навчанні, крім традиційних лекцій можна виділити наступні:

– Відеолекції. Незаперечна гідність такого виду лекцій - можливість вивчення лекційного матеріалу в будь-який зручний час, а також можливість неодноразового прослуховування найбільш важко засвоюваного матеріалу. Спеціально рекомендується проведення дистанційних лекцій з використанням текстових матеріалів по темі з розширеним змістом за рахунок додаткового матеріалу і подальшою консультацією навчаються у викладача по електронній пошті.

– Мультимедіа лекції. Для самостійної роботи над лекційним матеріалом студенти використовують інтерактивні комп'ютерні навчальні програми. Це навчальні посібники, в яких теоретичний матеріал завдяки використанню мультимедіа засобів структурований так, що кожен навчається може вибрати для себе оптимальну траєкторію вивчення матеріалу, зручний темп роботи над курсом і спосіб вивчення, максимально відповідний психофізіологічних особливостей його сприйняття. [1, 3].

Практичні заняття призначені для поглибленого вивчення дисципліни. На цих заняттях йде осмислення теоретичного матеріалу, формується вміння переконливо формулювати власну точку зору, здобуваються навички професійної діяльності. Для успішного оволодіння прийомами вирішення конкретних завдань можна виділити три етапи. діяльності. На першому етапі студенту пропонуються типові завдання, вирішення яких дозволяє відпрацювати стереотипні прийоми, що використовуються при вирішенні завдань, усвідомити зв'язок між отриманими теоретичними знаннями і конкретними проблемами, на вирішення яких вони можуть бути спрямовані. На другому етапі відбувається спілкування викладача зі студентами в основному ведеться з використанням on-line технологій. На розсуд викладача окремі теми можуть бути передані тьютору для проведення занять в периферійних центрах. Такі заняття не

тільки формують творче мислення, а й виробляють навички ділового обговорення проблеми, дають можливість освоїти мову професійного спілкування. На третьому етапі виконуються контрольні роботи, що дозволяють перевірити навички вирішення конкретних завдань. Виконання таких контрольних завдань може проводитися як в off-line, так і on-line режимах залежно від змісту, обсягу і ступеня значимості контрольного завдання.

Лабораторні роботи дозволяють об'єднати теоретико-методологічні знання та практичні навички студентів у процесі науково-дослідної діяльності. Лабораторні роботи при дистанційному навчанні розумно проводити під час виїздів викладачів або під керівництвом тьюторів безпосередньо у філії, використовуючи матеріальну базу і кадровий потенціал регіонального вузу, на базі якого створено філію. Організація і проведення лабораторних робіт при дистанційному навчанні не виключають безпосереднього спілкування викладача зі студентами, але воно має місце, головним чином, на заключному етапі. При цьому лабораторна робота як організаційна форма навчальної діяльності при дистанційному навчанні передбачає посилення ролі викладача по консультативному та контролюючому супроводу навчально-пізнавальної діяльності студентів, а також збільшення самостійної роботи студентів з навчально-методичними матеріалами та, перш за все, з тренажерами [2].

У системі дистанційного навчання особливо ефективно організується репродуктивний рівень самостійної роботи студентів. Він ефективний у вирішенні завдань, заповненні комп'ютерних таблиць, схем, проведенні самостійних практикумів з допомогою комп'ютерних тренажерів і т.д. Реконструктивний рівень самостійної роботи студентів здійснюється за допомогою комп'ютерного моделювання, роботи з імітаційними моделями. Творчий початок реалізується насамперед у підготовці курсових і дипломних студентських дослідницьких робіт або проектів і пов'язане з науково-дослідною роботою студентів.

Контроль знань, умінь, навичок, отриманих в процесі навчання, надає стимулюючу дію і впливає на поведінку студентів, допомагає виявити прогалини в знаннях, формує творче ставлення до навчання і прагнення розвинути свої здібності. Головною особливістю при організації контролю в системі дистанційної освіти є розширення можливостей і ролі самоконтролю, використання комп'ютерних тестуючих систем для реалізації різних форм тестів. З розвитком дистанційної освіти стає доцільним використання мережевого тестування. При цьому мережевий контроль вимагає високого рівня забезпеченості комп'ютерами як ВНЗ, так і кожного студента. У цьому випадку, крім розробки тестів повинна бути виконана розробка сценарію діалогу зі студентом, а також розробка алгоритму класифікації студентів в залежності від їх рівня підготовки в даній предметній області, що дозволяє диференціювати навчання не тільки за змістом, але і обсягом. [3].

Незважаючи на визначальну роль самостійної роботи при дистанційному навчанні, основними суб'єктами навчального процесу залишаються студент і викладач. Співучасть студента в пізнавальній діяльності нарівні з викладачем є одна з умов якісної освіти і в традиційній освітній системі, і при дистанційному навчанні. Тому основною вимогою до технологій дистанційного навчання є збереження переваг очного навчання на відстані.

Перелік посилань

1. Алексюк А. М. Педагогика высшего образования Украины: История. Теория. / А. М. Алексюк – К.: Лыбидь, – 1998. С. 25;31.
2. Галузинский В. М., Євтух М. Б. Основы педагогики и психологии высшей школы Украины. / В. М. Галузинский, М. Б. Євтух– К.: ННТЛ, 1995.

3. Пазиніч Ю.М. Використання інформаційних технологій навчання в сучасній системі освіти / Ю. Пазиніч // Буття філософії: здобутки минулого та виклики сучасності: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. – Д.: НГУ, 2014. – С.88-90.

УДК 681.518.54

Серветник Д.С. студентка гр. 011М-16-1**Науковий керівник: Шабанова Ю.О. доктор філософських наук, професор**
(Державний ВНЗ "Національний гірничий університет", м. Дніпро, Україна)

СПЕЦИФІКА ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ШКОЛИ В КОТЕКСТІ ОСНОВНИХ ІДЕЙ РЕФОРМАТОРСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ

В контексті трьох основних етапів становлення європейської педагогіки, Надано основні ідеї реформаторської педагогіки, як освітнього європейського руху ХХ століття для якої притаманна творча індивідуальність та людиноцентричність. Розкрито специфіку вальдорфської педагогіки як одного із яскравих прикладів реформаторського підходу входячи із сучасних освітянських запитів.

Педагогіка – наука про виховання, освіту і навчання людини на всіх вікових етапах його розвитку. Еле перш ніж стати офіційно наукою, педагогіка мала пройти нелегкий шлях. У своєму розвитку педагогіка пройшла такі стадії: народна педагогіка — духовна педагогіка — світська педагогіка В Україні педагогічна думка на всіх етапах розвивалася на рівні світової. Сьогодні актуальних є оновлення як теорії, так й практики освіти й виховання, які відповідали б стрімкому розвиткові виробництва, зумовленого прогресом науки і культури.

Серед розмаїття педагогічних концепцій, які з'явилися в той час, однією з найзагальніших слід вважати концепцію "педагогіки вільного виховання". Ця теорія набула великого поширення в Європі завдяки діяльності Елени Кей (1849-1926) - шведської письменниці та громадського діяча, яка висунула ідею самонавчання і самовиховання дітей. На її думку, дітей не треба виховувати спеціально, слід дати їм можливість спокійно і поступово виховуватися й розвивати свої здібності самим. Головне завдання вихователя - допомагати дитині в цьому, не нав'язуючи своїх думок і вимог. В основі навчання і виховання мають бути лише інтереси дитини, її самостійність. Прихильник теорії вільного виховання, всесвітньо відомий італійський педагог Марія Монтесорі (1870-1952) у творах "Метод наукової педагогіки, що застосовується до виховання в "будинках дітей", "Самовиховання і самонавчання в початковій школі" та в інших пропагувала теорію вільного виховання. Виходячи з того, що дитина від природи здатна до самостійного, спонтанного розвитку, вона вважала головним завданням виховання дітей створення такого оточення, яке б давало їм тільки "поживу" для самовиховання. Популярним напрямом реформістської педагогіки цього періоду була теорія "нового" виховання і "нових" шкіл. "Нові" школи - середні школи-інтернати, які відкривали й утримували на кошти приватних педагогів або педагогічних організацій. Перша така школа була заснована доктором Редді в 1889 р. в Англії (в Аботсхольмі). Згодом вони з'явились у Франції, Німеччині, Швейцарії та в інших країнах [16]. У 1899 р. А. Фер'єр створив "Міжнародне бюро нових шкіл", яке визначило загальні вимоги до цих шкіл.

До числа реформаторських напрямів в педагогіці без жодних сумнівів можна віднести Вальдорфську педагогіку, яка базується на гуманістичному, вільному та цілісному вихованні дітей і ґрунтується на роботах австрійського антропософа ХІХ-ХХ століття Рудольфа Штайнера. Це найпоширеніша у світі незалежна система альтернативної освіти. Вальдорфська школа й, пов'язаний з нею педагогічний імпульс, виникли в першій чверті нашого сторіччя в Німеччині (1919 р). Вальдорфські школи - це система освіти, заснована на повазі до дитинства. Її мета - розвинути природні здібності кожної дитини і зміцнити віру у власні сили, яка знадобитися йому в дорослому житті. Викладання в вальдорфських школах засноване на принципах

спадкоємності і особистого впливу педагога. Всі заняття в дошкільний період веде один і той же педагог, а з 6 до 14 років з ним працює один і той же класний керівник. У 14-18 років учень отримує допомогу і підтримку свого класного наставника. Таким чином, протягом кожного окремого періоду свого дитинства і юності дитина перебуває під наглядом однієї людини, яка знає особливості і потреби свого підопічного. Педагог вправі самостійно вирішувати, чому і як навчати в даний момент дитину з тим, щоб максимально використовувати творчі можливості останнього. При цьому і педагог отримує можливість проявити відданість справі і найкращим чином використовувати свій професійний досвід.

У нашому мінливому і нестабільному світі людина все частіше повинена проявляти ініціативу, гнучкість і відповідальність. Випускники вальдорфських шкіл зарекомендували себе як творчі люди, здатні гідно справлятися з труднощами, якими рясніє сьогодення дійсність. У багатьох відносинах вони можуть вважати себе громадянами світу. Впровадження основних ідей реформаторської педагогіки, зокрема вальдорфської, в навчальний процес вищої школи сприятиме розвитку еволюційних вимог до підготовки випускників, а саме компетенцій самоосвіти, креативного прийняття рішень, цілісного бачення соціальних та особистісних процесів.

Перелік посилань

1. Амонашвили Ш. Міркування про гуманну педагогіку. М., 1996.
2. Арапів М. Що таке вальдорфська школа. Москва. Журнал "Кур'єр" 1999, №5
3. Вальдорфська педагогіка: Антологія / Сост. А.А. Пинский и др. Под ред. А.А. Пинского. - М.: Просвещение. - 2003. - 494 С.
4. Гальперин С.И. Физиологические особенности детей. - М.: Просвещение. - 1965. - 244 С.
5. Загвоздкін В.К. Рудольф Штайнер - засновник вальдорфської педагогіки. Біографічний нарис. Москва. Журнал "Людин" 1998, №1
6. Загвоздкін В.К. Про вальдорфську педагогіку та її критиків. – М, Журнал "Людин" 1998, №1.
7. Існева О. Зміст вальдорфської освіти. Засіб розвитку особистості учня // Рідна школа.- 1999. - № 7,8. - С. 37-40

УДК 681

Юрченко К.О. студентка гр.011в-17м, аспірант I року навчання, м.н.с. кафедри ПРР

Науковий керівник: Пазиніч Ю.М., к.політ.н., доцент кафедри філософії та педагогіки

(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)

ФІНСЬКА СИСТЕМА ОСВІТИ: КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ В XXI СТОЛІТТІ

«Або готуємо учнів до життя, або – до екзаменів. Ми вибираємо перше!» такою є місія фінської школи. Фінська освіта давно й стабільно займає найкращі позиції у всьох рейтингах, завдяки інноваційним рішенням, як й рівню управління освітніми процесами та освітніми методиками. Згідно з Міжнародною Програмою Оцінювання Освітніх Досягнень Учня (Programme for International Student Assessment, скорочено PISA) фінські школярі показали найвищий у світі рівень знань. Неймовірно, що при таких високих результатах фінські школярі проводять меншу кількість часу за навчанням, а фінська держава витрачає на свою якісну й безкоштовну освіту досить помірні кошти в порівнянні з іншими країнами. В чому ж криється таємниця успіху фінської освіти?

Проявлення та розвиток індивідуальних талантів кожного учня. До недавня у всьому світі була представлена парадигма 3^xR (Reading, wRiting, aRithmetics) тобто основою освіти було читання, написання тестів та екзаменів, математика. Такий підхід не давав достатньо добрих результатів та, як слідство став замінюватись, на парадигму 3^xX: eXploration, eXpression, eXchanging, тобто пізнання, вираження власної думки, та обмін знаннями. Цей новий підхід підкреслює необхідність мінливості, мобільності та спільної роботи в освітньому процесі. Така система йде від індивідуальної до спільної роботи учнів між собою, спільної роботи учня з викладачем-наставником (вчителем створюється індивідуальний план занять з кожним конкретним учнем), старших учнів з молодшими (раз в тиждень проводяться заняття старшими учнями, виглядає це скоріш як передання досвіду від старших меншим), її пріоритетом є розкриття та розвиток в освітньому процесі особистісних талантів учня.

Довіра до вчителя. Фінська система освіти базується на довірі до вчителя. Він має велику автономію в навчанні. Навчальний план який є обумовлений державою, розписаний не докладно, тому вчитель вирішує, як навчати, чому навчати і якими методами. В школах не має рейтингів, національних тестів, педагогічного нагляду, перевірок...можуть бути лише рекомендації щодо змін, не наказ. Про фінських вчителів можемо сказати, що вони освічені, шановані та автономні в навчанні, тому що мають велику довіру суспільства. Навть політики не втручаються в освітній процес та не змінюють програму згідно зі своїм вигідним баченням. Треба робити менше, але точніше, якісніше з більшою вигодою для учня. Бо то він є найважливішим, він є центром освітнього процесу. Це взагалі не означає, що учні у фінських школах не мають домашніх завдань, мають але ці домашні завдання є помірними, не віднімають у дитини багато часу та основані на пізнанні а не на штудіюванні задля складання іспиту. «Нова навчальна програма» у системі освіти Фінляндії менш актуальна для шкільних предметів та більш скерована на міждисциплінарне навчання. Однією з основ є відходження від навчання предметного до навчання проблемного, спостереження більшої переваги технологій в житті. Також важливу роль в освітньому процесі відіграє місце де проходить заняття – можна вчитися, але не тільки в класичному класі.

Не легко стати вчителем в фінській школі. На мою думку, ключем успіху фінської системи освіти є в підготовці педагогів. Наприклад один з десяти кандидатів

буде зарахований на педагогічний факультет Оульського університету, й оцінки в атестаті не є вирішальним критерієм. Відбір кандидатів на майбутніх вчителів проходить в два етапи. По-перше всі кандидати проходять спеціальний загальнодержавний тест Vakava (цікаво, що переклад цієї назви означає «серйозний»); по-друге найважливішим є саме цей етап, тому що проводиться тест на схильність до професії, що визначається індивідуально кожним університетом (в університеті Оулу це кваліфікаційна розмова з кандидатом та вирішення проблеми в групі – в другій частині завдання кілька кандидатів разом вирішують поставлене завдання, а оцінюється їх небайдужість та внесок у вирішення поставленої проблеми. Хто стає добрим вчителем? Дуже часто є то особи, які не були "орлами" в школі і зазнавали різних труднощів в освіті і шкільних звітах. Просто їх багаж досвіду більший і можуть звертатися до своїх ситуацій, щоб знайти добре рішення проблем учнів в класі. Практики мають вже від I року навчання і дуже різноманітні. Студенти здобувають знання в так званих школах вправ, які співпрацюють з ВНЗ. У процесі освіти майбутнього вчителя звертається увага на ставлення до людини, ментальність і критичний підхід до світу. Через цілий період навчань прийшли вчителі вмикані в різні дослідні роботи, а від третього року навчань також проєктують власні дослідження. Магістерська робота то в принципі презентація власних досліджень і їх результатів. "Такий підхід спричиняє, що початково студенти трохи загублені - я маю бути науковцем? Лише на пізніших роках змінюють відношення, оскільки починають спостерігати, що то помагає творити їм власну філософію навчання, а завдяки тому легше відповідають питання що чекає на них в класі". Вчительські навчання міцно акцентують потребу авторефлексії і безперервного навчання.

Повсякденність фінського вчителя. У Фінляндії всі школи публічні, не має приватних. Самоврядування мають вирішальний голос в справах освіти (від сторони інфраструктури і фінансування), але вчителі відповідають за навчання, мають відносно велику свободу роботи. Аспекти роботи вчителя в фінській школі: 1. Мусять бути дуже еластичні, бо вимагає цього система, настроєна на учня в центрі; 2. Немає оцінювання вчителів - визнається, що як закінчили трудне навчання, то була вже їх оцінка; 3. У школах не має перевірок, відкритих уроків; 4. Для різних учнів застосовується різні принципи оцінювання їх цінунання їх вчення (assessment); 5. Особлива увага присвячується підтримці учнів із спеціальними освітніми потребами; вчитель має в розпорядженні команду спеціалістів - підтримка психологів, медсестер, правників, соціальних працівників; 6. Школи все частіше відкривають класи, класи вчать у відкритих шкільних просторах; 7. Розстановка лавок в класі залежить виключно від вчителя, до різних форм активності є вони що багато разів переставляється. Щоб краще відбувалася зіна положення столів і полегшити співпрацю в групах, стільці учнів на колесах.

Як висновок: діти по ночам не кричать від нервового напруження, не мріють якнайшвидше вирости і закінчити школу та йдуть на заняття з задоволенням, не мають ненависті до школи і вчителів, не тероризують себе і сім'ю, щоб підготувати чергові екзамени чи тести, не ходять до репетиторів. Спокійні, розважливі і щасливі – вони читають багато книжок в оригіналі (I місце в світі), дивляться різноманітні фільми в оригіналі, освоюють нові комп'ютерні програми, складають музику, театральні п'єси, пишуть вірші та романи, багато співають і активно займаються спортом. Вони радіють життю, дорослішаючи поступово, і в той же час ще встигають і вчитися. Тобто, фінська система освіти дійсно є гармонійною і повернута обличчям до дитини.

Перелік посилань

1. <https://www.edunews.pl/badania-i-debaty/dyskusje/4034-finskie-pomysly-na-dobra-szkole>
2. <http://finskaedukacja.pl/>
3. <http://etyka21.vilogdansk.eu/index.php/26-j>

УДК 324

Белкіна Маріанна Олегівна**Аспірант ДНЗ “Національний гірничий університет”***(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)*

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ТА ОСНОВНІ РАМКИ

Європейська екологічна політика ґрунтується на принципі обережності, запобіганні вчиненні та ліквідації забруднення на джерелі, що зазнало такого забруднення, а також принципі "забруднювач платить". Рамки майбутніх дій у всіх сферах екологічної політики визначають багаторічні програми дій в галузі охорони навколишнього середовища. Вони інтегровані в горизонтальні стратегії національного законодавства та враховуються при міжнародних екологічних переговорах. Ключовим є принцип практичного впровадження регулювання.

Статті 11 та 191 - 193 Договору про функціонування Європейського Союзу (LFEU) встановлюють, що ЄС має право діяти у всіх областях екологічної політики, таких як забруднення повітря та води, поводження з відходами та зміна клімату. Його поле дії, що обмежує принцип субсидіарності і вимога одностайності в Раді Європи, з податкових питань, міста і країнопланування, землекористування, кількісного управління водними ресурсами, вибір джерел енергії та структури їх поставок.

Поява європейської політики з питань охорони навколишнього середовища розпочинається з 1972 року, коли було проведено засідання Ради Європи в Парижі, де у відповідь на першу конференцію ООН по навколишньому середовищу заявили про необхідність проведення політики Співтовариства в сфері навколишнього середовища паралельно з економічним зростанням та закликали до програми дій.

Єдиний європейський акт 1987 року ввів нову «голову для навколишнього середовища», який створив першу правову основу для загальної політики щодо навколишнього середовища з метою збереження якості навколишнього середовища, охорони здоров'я людини та забезпечення раціонального використання природних ресурсів. Подальші зміни до Договору посилили зобов'язання Співтовариства щодо захисту навколишнього середовища та роль Європейського парламенту у розробці відповідної політики.

З оформленням Маастрихтського договору 1993 року, питання навколишнього природного середовища стало офіційною сферою політики ЄС через введення процедури спільного прийняття рішень і загального правила голосування кваліфікованої більшості в Раді. У 1999 р. Амстердамський договір встановив зобов'язання інтегрувати охорону навколишнього середовища в галузеву політику ЄС, щоб сприяти сталому розвитку.

У Лісабонському договорі 2009 року "боротьба зі зміною клімату" стає конкретною метою, як і сталий розвиток по відношенню до третіх країн. Юридична суб'єктивність дозволила ЄС укласти міжнародні договори.

Політика ЄС по навколишньому середовищу на основі принципу обережності, запобігання і ліквідації забруднення у джерела, а також на принципі того, що «забруднювач платить». Принцип обережності є інструментом управління ризиками, які можуть бути застосовані, якщо є наукова невизначеність щодо сприйманого ризику для здоров'я людини або навколишнього середовища в результаті певних дій або політиків.

Наприклад, в разі виникнення сумнівів з приводу можливих негативних наслідків продукту, і де існує невизначеність навіть після того, як об'єктивної наукової оцінки, може видати наказ припинити поширення продукту або його відхід з ринку.

Такі заходи повинні бути недискримінаційними та пропорційними, і вони повинні бути переглянуті, як тільки буде надана додаткова наукова інформація.

«Забруднювач платить» принцип включений в Директиві про екологічну відповідальність, яка спрямована на запобігання шкоди навколишньому середовищу на охоронюваних видах або природних місцях мешкання, води і землі. Оператори певної професійної діяльності, наприклад, під час перевезення небезпечних речовин або діяльності, пов'язаної з скидами у воду в разі безпосередньої небезпеки для навколишнього середовища, мають вжити профілактичних заходів. Якщо вони завдають шкоди, вони зобов'язані вжити відповідних засобів захисту та відшкодувати витрати.

Обсяг регулювання в межах ЄС включає в себе управління відходами добувної промисловості, в межах геологічних сховищ і безпеку розвідки і видобутку нафти і газу в відкритому морі.

Крім того, включення екологічних проблем в інші областях політики ЄС стало важливим елементом європейської політики. В останні роки в області інтеграції екологічної політики досягнуто значного прогресу в таких областях, як енергетична політика, відображена паралельно в питаннях розвитку клімату і енергетичного пакета ЄС або дорожньої карти для переходу до конкурентоспроможної низьковуглецевої економіки в 2050 році та показує, як галузь може нести відповідальність за викиди в Європі оскільки енергетика, промисловість, транспорт та будівництво, а також сільське господарство в найближчі десятиліття перейдуть на економіку з низьким вмістом вуглецю.

У 2001 році ЄС представив свою Стратегію сталого розвитку, завершивши попередню Лісабонську стратегію зростання та вакансії щодо екологічного виміру. Переглянута Стратегія була поновлена в 2006 році, щоб об'єднати внутрішні та зовнішні аспекти сталого розвитку, і її мета - постійно покращувати якість життя шляхом сприяння добробуту, захисту навколишнього середовища та соціальної єдності. Відповідно до цих цілей, стратегія "Європа 2020" спрямована на забезпечення інтелектуального, сталого та інклюзивного зростання. Під егідою провідна ініціатива "Ресурсоефективна Європа" вказує на шлях досягнення сталого зростання та підтримує перехід до економіки з низьким рівнем викидів вуглецю та економії ресурсів. Крім того, ЄС зобов'язався в 2011 році припинити втрату біорізноманіття та зниження послуг екосистем до 2020 року (Стратегія ЄС щодо біорізноманіття).

Деякі проекти (приватні або громадські), які можуть мати значний вплив на навколишнє середовище, такі як будівництво автомагістралей або аеропорту, підлягають оцінці впливу на навколишнє середовище (ОВНС). Те ж саме відноситься і до державних планів та програм (наприклад, як землекористування, транспорт, енергетика, відходів і сільського господарства) - в цьому випадку стратегічної екологічної оцінки (СЕО). Екологічні міркування включаються до етапу планування, і до прийняття проекту або затвердження проекту враховуються можливі наслідки для забезпечення високого рівня захисту навколишнього середовища. В обох випадках громадська консультація є центральним елементом. Це перегукується з Орхуської конвенції, багатосторонніх природоохоронних угод під егідою Європейської економічної комісії Організації Об'єднаних Націй (ЄЕК ООН), який вступив в силу в 2001 році і які сторони ЄС і всіх його держав-членів. Це гарантує громадськості три права: участь в процесі прийняття рішень, доступ до екологічної інформації, яка у веденні державних органів (наприклад, як стан навколишнього середовища або здоров'я людини, якщо він впливає), а також доступ до правосуддя, якщо є порушення двох інших прав.

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом підписана 27 червня 2014 підписано в зв'язку з цим між Україною, з одного боку та Європейським

Союзом та державами членами, з іншого боку відбувається співпраця в аспекті сталого розвитку та екологічної безпеки.

Одним з складових впровадження екологічних стандартів Євросоюзу є моніторинг стану компонентів природного середовища, таких як ґрунт, повітря, вода.

Відповідно до підписаної угоди 29 директив і регламентів регулюють сфери екологічної безпеки із термінами імплементації від 2 до 8 років, серед яких директиви про всеохоплююче запобігання і контроль забруднень, про захоронення відходів, про якість води. Витрати на імплементацію розподіляються на витрати суспільного (бюджетного) та приватного секторів, що передбачають капітальні та експлуатаційні витрати.

Означений процес імплементації, передбачає формування умов для створення інституційної бази розвитку, впровадження промислових об'єктів з урахуванням соціальних та екологічних факторів безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Politika v oblasti životného prostredia: všeobecné zásady a základný rámec
<http://www.europarl.europa.eu/>

Legislativa ochrany životného prostredia Ľuboš Jurík, Lucia Palšová - vyd. SPU

Угода про Асоціацію з ЄС в сфері екологічної безпеки
<http://newukraineinstitute.org/media/news/437/file/Ugoda%20pro%20Asociaciyu%20z%20EU.pdf>

УДК 378

Ярош О.М., к.філос.н., доц. кафедри філософії та педагогіки
(ДВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро)

ПРОБЛЕМА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ

Сучасний стан освіти в Україні можна назвати кризовим. Одним із факторів цієї ситуації є відповідна демографічна криза, що посилюється появою безвізового режиму між Україною і розвиненими країнами ЄС з однієї сторони і доволі низькими соціальними стандартами в нашій країні з іншої. Прагнення молоді виїхати до країн ЄС і залишитись там на постійній основі не є секретом, і освіта в країнах ЄС, таким чином, розглядається як своєрідний трамплін можливостей на цьому шляху.

В деякій мірі наслідки демографічної кризи для української освіти можуть бути компенсовані за рахунок залучення міжнародного контингенту абітурієнтів до освітніх можливостей, що надаються українськими університетами. Як відомо, у 2013/2014 навчальному році у вищих навчальних закладах навчається понад 69 тис. іноземних громадян із 146 країн світу. З врахуванням конфлікту на сході України, кількість таких студентів зменшилась. Але зараз ця тенденція змінюється на краще. А відтак, наявність компетенцій міжкультурної комунікації є нагальною необхідністю і необхідною складовою загальних педагогічних компетенцій в сучасній вищій освіті. Що ж таке міжкультурна комунікація? На просторах Радянського союзу поняття «діалог культур» було введено М.Бахтінім. Поняття «культура» і «комунікація» взаємопов'язані, адже комунікація передбачає сприйняття діяльнісних актів іншого, їх перетворення, декодування, що, в свою чергу, потребує наявності відповідних соціокультурних засад мислення.

Культура, в нашому розумінні – це сукупність норм сприйняття, оцінки, очікувань, поведінки, відповідна картина світу, соціальні норми та зразки поведінки, які проявляються у процесі соціальної інтеракції членів суспільства. А власне «комунікація» може розумітись як взаємодія між суб'єктами в певній діяльності, в процесі якої здійснюється обмін інформацією, що включає формування, передавання, приймання, розшифрування і використання інформації в обох напрямках. Таким чином, без відповідних компетенцій міжкультурна комунікація – це взаємодія як мінімум двох суб'єктів, кожен з яких є представником специфічної культури, носієм певних специфічних соціальних норм спілкування, поведінки, в якій процес декодування повідомлення може відбуватися з багатьма вадами, пов'язаними із культурними особливостями кожного з них.

Прагнучи залучити до навчання в представників інших національностей, народів, традицій, необхідно враховувати всі можливі фактори ризику, що можуть виникнути в процесі комунікації між суб'єктами як по вертикалі (студенти та викладач, адміністрація), так і горизонталі (студент-студент), які є представниками різних етнічних, релігійних і навіть соціокультурних спільнот. Вже зараз, коли йде військовий конфлікт на сході України, проблема міжкультурного спілкування в Україні постає принциповим питанням майбутнього розвитку держави.

Повертаючись до питання міжкультурної комунікації у освітньому процесі, однією з сторін проблеми педагогічної комунікації є необхідність спрощення і зведення її до певної середньої міри, сприйнятної для всіх сторін суб'єктів комунікативної взаємодії, подолання суперечності «свій-чужий», що все більше вимагатиме від викладача спеціальних знань і навичок реалізації комунікативних завдань.

В акті комунікації, згідно досліджень СМД підходу існує багаторівнева структура, перший і найпростіший рівень якої складається з двох суб'єктів взаємодії,

що прагнуть реалізувати свої особисті цілі, отримати відповідні результати. Специфікою цієї взаємодії є примітивне припущення можливості реципієнта розкодувати послання в тому ж об'ємі, як воно було закладено. Другий, більш високий рівень передбачає здатність суб'єкта усвідомити можливе поле цінностей, смислів, інтересів, передбачити можливі цілі і необхідні результати, що ставить перед собою інший суб'єкт комунікації. Третій рівень дозволяє, спираючись на утримання в мисленні перших двох рівнів, знаходити відповідні засоби для виконання покладених завдань. Для цього, вжана другому рівні, необхідно мати можливість ставити себе на місце іншого і відповідно передбачати подальший процес комунікації. І саме для цього потрібно набути навичок міжкультурної комунікації. Запровадження в курсі підготовки фахівців-педагогів вищої освіти дисципліни «Міжкультурна комунікація» дозволяє підвищити ефективність роботи викладача не тільки в роботі зі студентами-іноземцями, а й покращити свої комунікативні здібності в цілому. Запровадження такої дисципліни в якості обов'язкової для підвищення кваліфікації викладачів сприяло б покращенню якості освіти в Україні.

УДК 378

Маслій С.І. студент гр. 011М-16з-1**Науковий керівник: Пазиніч Ю.М.,** к.політ.н., доцент кафедри філософії і педагогіки*(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)*

ОБҐРУНТУВАННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ ДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Європейські ВНЗ давно знайшли ефективний спосіб підготовки молодих висококваліфікованих фахівців, а саме - впровадження дуальної системи освіти. Дуальна освіта є поєднанням теоретичного навчання в вузі з практичним навчанням на підприємстві. За дуальною системою освіти студенти отримують більш глибокі знання і навички з обраної спеціальності. Кажучи простою мовою - це система, при якій студенти частину всього свого навчального часу присвячують практиці на тому підприємстві, де вони в подальшому будуть працювати. Навчання за дуальною системою будується наступним чином: паралельно зі звичайними заняттями у вузі (загальноосвітня підготовка), студенти ходять на конкретне підприємство або фірму, де набувають практичний досвід (професійна підготовка).

При такому способі навчання ефективність підготовки кадрів полягає в тому, що отримані теоретичні знання підкріплюються практичними роботами в навчальних лабораторіях, а також під час виробничого навчання. Тобто те, що сьогодні розкажуть студентам в аудиторії, - завтра вони застосують в дії на підприємстві. При дуальній системі передбачається пряма участь підприємств у професійній освіті студентів. Підприємство надає умови для практичного навчання та несе всі пов'язані з ним витрати, включаючи можливу щомісячну плату студенту. Навчальні заклади на рівноправній основі співпрацюють з підприємствами, на базі яких здійснюється виробниче або практичне навчання. Навчання за дуальною системою дозволяє поєднати в навчальному процесі теоретичну і практичну підготовку. Одночасно з навчанням студенти освоюють обрану професію безпосередньо на виробництві, тобто вчать відразу в двох місцях: у вузі і 1-2 дні на тиждень - на підприємстві. У вузі студенти отримують теоретичні знання, вивчаючи як спеціальні предмети за обраною професією, так і загальноосвітні. А на підприємствах їм допомагають набути практичних навичок, навчають тонкощам професії, яких немає ні в одній книжці. Дуальне навчання для молодих людей - це відмінний шанс рано придбати самостійність і безболісно адаптуватися до дорослого життя. Дуальна система забезпечує плавне входження в трудову діяльність, без неминучого для інших форм навчання стресу, викликаного браком інформації і слабкою практичною підготовкою. Воно дозволяє не тільки навчитися виконувати конкретні трудові обов'язки, а й розвиває вміння працювати в колективі, формує соціальну компетентність і відповідальність.

Є ряд переваг при використанні дуальної системи навчання в порівнянні з традиційною, а саме:

- дуальна система підготовки фахівців усуває основний недолік традиційних форм і методів навчання, а саме розрив між теорією та практикою;
- в механізмі дуальної системи підготовки закладено вплив на особистість фахівця, створення нової психології майбутнього працівника;
- дуальна система навчання працівників створює високу мотивацію отримання знань і придбання навичок в роботі, тому що якість їх знань безпосередньо пов'язана з виконанням службових обов'язків на робочих місцях;
- зацікавленість керівників відповідних установ в практичному навчанні

свого працівника;

➤ навчальний заклад, що працює в тісному контакті з замовником, враховує вимоги, що пред'являються до майбутніх спеціалістів в ході навчання.

УДК 378

Denys Zhadiaiev, PhD, associate professor,
State HEI "National Mining University", Dnipro, Ukraine

GADGETS IN THE CLASSROOM PHILOSOPHY: DIGITAL DISTRACTION OR CREATIVITY?

It is well-known fact that contemporary education is dominated by technology. Technology-aided lectures can help students save their time, provide them with updated data, connect them to other scholars and sources. Teachers are also offered courses on how to use gadgets in communication with audience in real time. On the other hand, we—students, teachers, and general public—are gradually realize that technology may have negative effects such as lack of concentration on particular task, mental atrophy (not trained memory), inability to work with high-brow literature and read in-depth.

Of course, technology may help not only students but it may have positive global impact. But what does it mean for education if, for example, students can cheat in the classroom? If they unable to focus on the thread of lecturer's thought due to constant waiting for new messages? Will real lecturer be substituted by video channels?

Such public figure among scientists as Dr. Michio Kaku says that, of course, technology is still not perfect but it on its way to perfection. That means that soon or later many vacancies in education will be filled with IT. But even theoretical physicist Dr. Kaku refrains of optimism for technological advance on labour market—Information and Computer Technology (ITC) still unable to create. Those workers who apt to creativity hardly ever be redundant. Computer aided activities can only be useful in quantitative way—they far better in mechanically repeated actions that have no element of novelty inherited to universe in the same degree as living organisms have. At this point we may refer to Process and Reality and find that it was almost a Whitehead's prophecy when he posited category of creativity in the centre of his metaphysical system. Now, what else we can learn from his ideas in application to contemporary education?

We have to point out that digitalization in education provides us only with information, not with knowledge. And there is important difference between these two: knowledge is realised, comprehended, meaningful information. That means that internet is not all-knowing 'creature' (though God can forgive our sins, Google tech. may store our data for years). It is widespread myth that internet, helps us save our time: while learner is looking for appropriate links provided by computer machine teacher can give proper answers immediately and, moreover, answer those questions pupil was not able formulate at the moment. In *The Rhythmic Claims of Freedom and Discipline* Whitehead mentions that 'importance' and 'value' are the key-features in science, morality, and in religion. Information itself has no value—there is no point for pupils and students to do one of the most difficult mental activity as learning if they suppose that all available knowledge exists in its alienated form such as information.

It is for us to find out what hints we may find from other Whiteheadian ideas about education in terms of pace of learning, discipline, publishing indexes that define contemporary teacher as professional, and if there is a place for computer machines to be used organically.

УДК 378

Кармазин С.С., аспірант*(ДВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро)*

ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ МИРА

Гуманитарные проблемы - важная составляющая современных международных отношений. Их значение в мировой повестке дня на рубеже XX-XXI веков заметно возросло. Это связано с новыми реалиями: стиранием национальных границ и развитием интеграционных процессов, изменением характера и масштабов нынешних конфликтов, массовыми нарушениями прав и свобод человека, а также изменением структуры международных отношений в целом. Суть появившихся в политическом лексиконе понятий «гуманитарная интервенция», «гуманитарный кризис», а также легитимность коллективных действий по защите прав человека в контексте соблюдения принципов национального суверенитета и невмешательства во внутренние дела государств .

Для решения накопившихся проблем необходимо не просто осуществить определённые преобразования в сфере экономики, политики, технологии и т.п., а «гуманизироваться», то есть, поставить человека в цель своей повседневной жизнедеятельности. Научиться этому, придать идее гуманизации общественного бытия онтологическое содержание. Именно решение этой задачи и составляет основную проблему в формировании новой онтологии бытия как средства решения современных гуманитарных мировых проблем. Поскольку рыночная экономическая система и демократия, как принцип организации политической жизни общества формируют ограниченную, с социально-гуманитарной точки зрения, модель общественных отношений.

Я считаю, что необходимо обратить внимание уже не столько на чисто экономические и политические факторы, предопределяющие выбор гуманитарных проблем, например, в виде интересов международного капитала, или отдельных государств, или потребностей развития производства, рынка, новых технологий, научного знания и т.п., сколько на обстоятельства мировоззренческого плана. И в частности, на преобладание в общественном сознании такого типа мировоззрения, которое позволяет сохраняться и господствовать в нем скрытому, пренебрежительному отношению к существующим негативным социально-гуманитарным показателям господствующего способа социально-экономической и политической организации современного цивилизованного общества.

Для изменения существующего мироустройства и способов взаимоотношения между людьми необходимо, для начала, признать, что превращение таких асоциальных явлений как преступность, наркобизнес, работоторговля, терроризм и прочее, в устойчивые социальные явления обусловлено не только социально-экономическими обстоятельствами, но и мировоззренческими. Что многие социальные, экономические, политические, экологические и технологические проблемы существуют не потому, что не хватает финансовых средств, сырьевых ресурсов, знаний и тому подобное, а потому, что ценность человека, как индивидуально-биологического существа, для нас, в действительности, ниже ценностей материальных. И хотя это не провозглашается открыто, но, по большому счёту, это так. И не только в сфере экономических отношений, а в обществе в целом. Тут мы вправе говорить не только о мировоззрении, но и об определённом типе мировосприятия, составляющего гносеологическую основу господствующего рационально-прагматического подхода к определению целей и методов жизнедеятельности современного общества, которую необходимо выявить и преодолеть

На данный момент в современном мире решение гуманитарных вопросов, то есть, всех вопросов, касающихся человеческого существования, начиная от отдельной личности, заканчивая нацией в целом, приобретает особую актуальность. Интерес к решению данных проблем обусловлен, во-первых, высоким уровнем взаимозависимости составляющих глобализирующегося мира, когда последствия катастроф и конфликтов в развивающихся, нестабильных и несостоявшихся государствах ощущаются далеко за их пределами. Во-вторых, он вызван смещением акцентов с военных на невоенные угрозы безопасности, которые исходят от несостоявшихся и нестабильных государств (опять таки, неконтролируемый поток беженцев, торговля наркотиками, распространение оружия массового уничтожения). В-третьих, важную роль играет изменение характера самих конфликтов, возникающих в основном не на межгосударственном, как в прошлом, а на внутригосударственном уровне, причины таких конфликтов также можно отнести к гуманитарным. В-четвертых, в настоящее время отмечается общая гуманизация международного права, утверждение в современном мире прав и свобод человека в качестве высшей ценности.

Под гуманитарными проблемами понимаются проблемы, касающиеся человеческого существования и благополучия, возникающие в условиях нестабильной политической и экономической ситуации, в условиях конфликтов, чрезвычайных ситуациях природного или техногенного характера.

Под гуманитарной деятельностью подразумевается комплекс согласованных по месту, времени, целям и задачам мероприятий, осуществляемых государством, международным сообществом, национальными, региональными, международными, правительственными и неправительственными организациями. Эти действия направлены на обеспечение выживания и (или) улучшение условий и качества жизни людей, защиту их основных прав и свобод в зонах вооруженных конфликтов и кризисов, иной чрезвычайной ситуации природного или техногенного характера, при безусловном соблюдении основополагающих гуманитарных принципов.

В целом, область исследования, связанная с международными гуманитарными проблемами, обширна и недостаточно изучена. На данный момент, существует необходимость разработки понятийного аппарата, а также дальнейшего анализа основных тенденций в мировой политике по гуманитарным вопросам. Это открывает перспективы для дальнейшей научной работы.

УДК1(091):378.4

Тимофєєв О.В.**кандидат філософських наук, асистент кафедри філософії і педагогіки**
(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)**СЕРЕДНЬОВІЧНІ ДЖЕРЕЛА ТА СУЧАСНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ**

Неможливо зрозуміти сучасні університети, не повернувшись до їх середньовічних джерел. В загальній анотації до відомого англomовного видавничого проекту «Історія університету в Європі» читаємо: «Університет – це єдиний європейський інститут, який зберіг свою фундаментальну структуру, а також базову соціальну роль і функцію протягом останнього тисячоліття» [1, р. ii]. Якщо ствердження щодо ролі та функції університету нам видається принаймні дискусійним (згадаємо, що перші університети були переважно церковними інститутами, лише згодом вони набули значення центрів світської науки та викладання таких предметів, як право і філософія), то на рівні форми, справді, можна констатувати видиму спадкоємність.

Дійсно, багато університетських традицій, актуальних в сучасному житті, мають середньовічне походження. По-перше, це відноситься до специфічної термінології. Університетські посади, підрозділи, наукові ступені названі відповідно до латинських середньовічних аналогів, з урахуванням коректив, які вносять в значення термінів час: університет (лат. *universitas* – «сукупність, спільність»), факультет (лат. *facultas* – «здатність, можливість»), професор (лат. *professor* – «наставник»), доцент (лат. *docens* – «той, що навчає»), студент (лат. *studens* – «ретельно працюючий, той, що займається»), декан (лат. *decanus* – «десятник»), ректор (лат. *rector* – «управитель») та ін. [2, с. 96].

Відомо, що університет як корпорація вчених виникає у XII-XIII ст. у Парижі, Оксфорді, Кембриджі та інших містах Європи. Середньовічна університетська корпорація об'єднувала вчителів і учнів, пов'язаних спільними цілями (заняття наукою), специфікою мовного спілкування (викладання латиною), розпорядком внутрішнього життя, системою оплати праці (в багатьох університетах студенти спільно, «в складчину» оплачували роботу викладача), академічною мобільністю та ін. Важливою рисою була послідовність градацій всередині спільноти: вступивши на навчання до магістра (лат. *magister* – «майстер», «вчитель») школяр спочатку ставав бакалавром (від сер. лат. *baccalaureus*), а потім отримував дозвіл вчити (*licentia docendi*) та звання майстра науки. В даному контексті можна казати, що сучасна система вищої школи успадкувала від середньовічних університетів нерозривний зв'язок освіти з академічною наукою, що проявилось в присудженні наукових ступенів, які відображають динаміку кар'єрного росту членів університетської корпорації. На формальному рівні між середньовічним та сучасним університетом дійсно зберігається спадкоємність: це в цілому самоврядне співтовариство вчених, організоване навколо декількох інтелектуальних дисциплін і зайняте навчанням студентів.

Але треба відмітити і розбіжності.

По-перше, сучасне акцентування на прагматично-економічній складовій вищої освіти перетворює викладача з шановного вчителя, майстра-наставника в корпорації вчених на співробітника нижчої ланки в бізнес-моделі корпоративних підприємств. Вважаю, слід погодитися з професором інтелектуальної історії та англійської літератури Кембриджського університету Стефаном Колліні в тому, що «Сьогодні становище заслуженого академічного співробітника, особливо якщо він керує кафедрою або дослідницьким центром, у багатьох відношеннях ближче до менеджера середньої ланки в комерційній фірмі, ніж до положення незалежного дослідника або викладача-фрілансера, а умови роботи молодшого або тимчасового викладача в деяких

неблагополучних інститутах можуть в крайніх випадках зближуватися з умовами праці працівників кол-центру (call-center)» [3, с. 40].

По-друге, зведення функцій університету до ринкових відносин між споживачем та постачальником послуг нівелює ціль та місію вищої освіти. Університет, надягаючи рекламну маску «образа успішності», стає своєрідним «гіпермаркетом знань», де пропонується передбачуваний результат за оголошену вартість (яка з 90-х років зросла майже в десять разів)[4, с. 55]. При цьому «зворотне зростання» в більшості випадків стосується не якості освітнього процесу чи академічних досліджень, а виключно адміністративного ресурсу. Імплицитно ці процеси відображаються на виборі абітурієнтами освітніх спеціальностей. У Державному ВНЗ «Національний гірничий університет» в 2017 році на денну форму навчання за спеціальністю магістратури «Педагогіка вищої школи» було подано 2 заяви, а за спеціальністю «Менеджмент освіти» 7 заяв абітурієнтів [5]. Слід наголосити, що така тенденція поширюється по всьому світу. Так, в нещодавно опублікованій статті А. Спайсера можна зустріти неймовірну статистику: в США з 1975 по 2008 рік приріст кількості викладачів становив 10% проти збільшення адміністрації на 221%, що, звісно, зовсім не позитивно позначилося на процесі навчання. Такою є ціна витіснення освіти очікуваним прибутком і надто «прагматичним» підходом до покликання університету в суспільстві [4, с. 58].

Зауважимо, що в ринкових відносинах та кваліфікованому освітньому менеджменті ми не вбачаємо нічого поганого. Тим більше ми не закликаємо до повернення «воістину середньовічних» практик в університетах. В моделі виробничих відносин ефективність оцінюють за обсягами виробництва, що, безперечно, має свою користь, але в цьому аспекті освіта розглядається в якості чергового товару, всупереч середньовічному розумінню університету як корпорації по розширенню і поглибленню знань, де інтелектуальне життя – це, насамперед, нагальна потреба та засіб самовдосконалення. Вважаємо, в цьому і полягає один з ключових чинників вражаючого довголіття університету: якщо навіть університет може слугувати іншим цілям, він створює сприятливі умови для людського розуму, зайнятого безупинними пошуками все більш повного пізнання.

Перелік посилань

1. A History of the University in Europe. Vol. III: Universities in the Nineteenth and Early Twentieth Centuries (1800–1945) / ed. by W. Rüegg. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

2. Сидорова, Т.И. Концепция средневекового университета: к проблеме современной интерпретации понятийного комплекса «университет – корпорация» / Т.И. Сидорова // Вестник Челябинской государственной академии культуры и искусств. – 2009. - № 2(18). – С. 94-99.

3. Коллини, С. Зачем нужны университеты? / пер. с англ. Д. Кралечкина; под науч. ред. А. Смирнова; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». — М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2016. – 264 с.

4. Мірошніченко, Д.С. Суспільна місія університету у досвіді французьких інтелектуалів : дис. канд. філос. наук: 09.00.03 / Мірошніченко Дмитро Сергійович; Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України. – Київ, 2017. – 182 с.

5. Інформаційна система Конкурс. Вступна кампанія 2017 року [Електронний ресурс] / Режим доступу:<http://www.vstup.info/2017/i2017i36.html> - Загол. з екрану.

УДК 378

Лагош О.С. студент гр. 011м-163-1

Науковий керівник: Пазиніч Юлія Миколаївна к.політ.н., доцент кафедри філософії та педагогіки*(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна)*

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ПРОЕКТІВ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВИЩОЇ ШКОЛИ

Однією з головних задач, які стоять перед дослідницькими університетами, як і перед всією системою освіти України, це підвищення ролі наукових проектів, дослідів та розробок, що дозволить перетворити науковий потенціал вищих навчальних закладів в один із основних ресурсів економічного розвитку. Найбільш актуально стоїть питання підготовки дослідників і повинна здійснюватись в період навчання, починаючи з перших курсів бакалавра, магістра, а також продовжуючись, та реалізуючись на інших рівнях, аспіранта, докторантів. Досягається вона за рахунок впровадження в навчальний процес елементів наукових досліджень у виді курсових та дипломних робіт, дисертацій, проектів, проведення конференцій та наукових зборів молодих вчених. Сучасні інформаційні технології дозволяють інтегрувати науковий та навчальні процеси ВНЗ в єдиний навчально-науковий простір у якому науково-дослідницька діяльність є необхідною для кожного учасника. Найбільш позитивним ефектом від такої інтеграції є підвищення якості освіти. Отримані в результаті такої інтеграції технології можуть використовуватися в подальшому як в інших дослідницьких інститутах, так і в науково-освітніх комплексах як в Україні, так і за кордоном.

Дослідницький підхід як спосіб пізнання та метод навчання був відомий ще з давніх часів. За багато тисяч років методика досліду притерпіла багато змін, та отримала велике значення в умовах модернізації системи освіти. Організація дослідницької діяльності розглядається сьогодні як потужна інноваційна технологія, яка служить засобом комплексного вирішення задач виховання, освіти та розвитку в соціумі. Окрім навчання, ми педагоги повинні в своїй роботі ставити перед студентами задачі, направлені на розвиток та формування навиків дослідницької діяльності. Так як нині перед нами стає найбільш важливим виховання відповідальності студента за свій навчальний досвід, прийняття рішень, подальше навчання.

Сучасний фахівець у будь якій сфері повинен володіти не тільки сумою базових і фундаментальних знань, але також вміти творчо вирішувати поставленні перед ним практичні задачі, вміти адаптуватися до постійно змінних умов. Виховуються вони і через активну участь у науково-дослідній роботі, яка на сучасному етапі набуває все більшого значення і перетворюється в один з основних компонентів професійної підготовки майбутнього фахівця.

Окрім того що наукові проекти допомагають підвищити рівень освіти у ВНЗ, вони також можуть створити базу додаткового фінансування для навчального закладу. Таким методом вже давно користуються виші за кордоном, де університетах розробляються проекти які потім держава чи підприємства використовують на виробництві чи у іншій діяльності. Тому що фінансування наукових проектів та науково-дослідницьких робіт є актуальним питанням, так як наука створює унікальні можливості для соціального і економічного розвитку суспільства. Результати наукових проектів і розробок стають основою розвитку економіки, підвищення її конкурентоспроможності з можливістю отримання інновацій проривного рівня.

Висновок: Таким чином можна сказати що впровадження наукових досліджень, та розробка наукових проектів у стінах ВНЗ допоможуть підвищити освітній рівень не тільки студентів, та викладачів, але і ідеальним варіантом фінансування для виша.

Ще хочеться зазначити, що інвестиції в науку ми повинні розглядати як розвиток людського потенціалу, тому що саме вони сприяють збільшенню знань, удосконаленню технологій і продуктів, визначенню основних рис сучасного соціуму, а також подальшому розвитку держави в цілому.

Список літератури:

1. Лудченко А.А. Основы научных исследований: Учеб. пособие / А.А. Лудченко, Я.А. Лудченко, Т.А. При- мак; под ред. А.А. Лудченко. – К.: Знання, 2001. – 113 с.
2. Владимиров А.И. О научной деятельности вуза / А.И. Владимиров. – М.: Недра, 2011. – 69 с.
3. Климова Н.В. Интеграция вузовской науки и учебного процесса в условиях гармонизации системы высшего образования [Электронный ресурс] / Н.В. Климова // Фундаментальные исследования. – 2011. – № 12 (ч. 2). – С. 306-310 – Режим доступа: www.rae.ru/fs/?section=content&op=show_article&article_id=
4. Савченко Н.А. Инновации в образовании: основания и смысл [Электронный ресурс] / Н.А. Савченко. - Режим доступа: <http://humanities.edu.ru/db/msg/84191>
УДК 005.8

Семенов Е. В., студент гр. 760М, Дідковський І. С. студент гр. 362М
Гордєєва І. О., к. т. н., доцент, доцент кафедри «Управління проектами, будівлі та будівельні матеріали»
(Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна, м. Дніпро, Україна)

НОВІ ГОРИЗОНТИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ

Інформатизація освіти в Україні – один з найважливіших механізмів у складі основних напрямків модернізації освітньої системи. Сучасні інформаційні технології відкривають нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу. Змінюється сама парадигма освіти. Велика роль надається методам активного пізнання, самоосвіти, дистанційним освітнім програмам [1].

Дніпропетровська область налічує близько 30-ти ВНЗ III та IV рівнів акредитації і лише в 3-х з них представлено ліцензовані повноцінно функціонуючі системи дистанційного навчання.

В той самий час дослідження світового ринку говорить про те, що кількість слухачів, які навчаються на дистанційній формі, по прогнозам на 2025 рік може перевищити майже в 2,5 рази (650 мільйонів осіб.) кількість слухачів, що навчаються по традиційній системі. А загальний бюджет ринку дистанційного навчання, що на сьогодні складає 107 млрд. долл., на 2025 досягне показника близько 215 млрд. долл. Виникає об'єктивна необхідність вдосконалення засобів та методів дистанційного навчання.

Сучасний студент дистанційного курсу вимагає більш якісного, наочного та сучасного подання учбового матеріалу. Дані задачі вирішує дистанційна форма, яка відноситься до так званих «активних» форм навчання [2]. Курс дисципліни, що викладається дистанційно, насичується різноманітним мультимедійним контентом. Інформація подається у зручній та доступній формі. При цьому отримувати знання є можливість в будь-який час та будь-якому місці.

Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної до віртуальної аудиторії [3].

Аналіз впровадження дистанційного навчання показує, що до реального контингенту потенційних студентів можна віднести тих, хто часто перебуває у відрядженнях, військовослужбовців, територіально віддалених слухачів, жінок, що перебувають у декретній відпустці, людей з фізичними вадами, тих, хто поєднує навчання й роботу, співробітників, що підвищують свою кваліфікацію тощо.

Дослідження показують, що дистанційне навчання (ДН) через Інтернет у сутності являє собою логічне продовження досвіду заочного навчання, але вже на якісно іншому, більш високому рівні.

В той самий час, завдяки широким можливостям комунікації викладача зі студентами й студентів між собою, дистанційне навчання виявилось ефективним не тільки для заочної освіти. Воно вже завоювало своє місце серед викладання різних дисциплін на денних і заочних відділеннях великої кількості передових вузів світу. Популярною стала методика так званого розподіленого навчання, що поєднає традиційні методи спілкування викладача й студентів на лекціях і семінарах в аудиторії, а також синхронні (одночасні) і асинхронні (із затримкою в часі) контакти через Інтернет.

Власний досвід застосування елементів дистанційного навчання на базі Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені

академіка В. Лазаряна показав підвищення зацікавленості студентів до вивчення дисциплін. Аналіз показників успішності свідчить про значне зростання рівня знань студентів саме тих груп, які окрім традиційного навчання мали доступ до дистанційних курсів.

Ефективність дистанційного навчання залежить від якості використаних матеріалів (учбових курсів, методичних розробок тощо) і майстерності педагогів та викладачів-тьюторів, що беруть участь в цьому процесі. Тому при розробці дистанційного курсу, педагогічна та змістовна організація дистанційного навчання (як на етапі проектування курсу, так і в процесі його використання) є пріоритетною. Звідси важливість підвищення кваліфікації майбутніх розробників електронних курсів та впровадження концептуальних педагогічних положень, на яких передбачається будувати сучасний курс дистанційного навчання.

В рамках проекту розвитку дистанційної освіти в Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна було розроблено контент для курсу тренінгів за наступними темами:

1. Дистанційна освіта в Україні та світі.
2. Основні принципи роботи систем дистанційного навчання на прикладі СДН MOODLE.
3. Створення та наповнення контентом електронного курсу.
4. Робота з мультимедійним матеріалом в середовищі MOODLE.
5. Основні інструменти та принципи он-лайн спілкування викладач-студент в середовищі СДН.
6. Види та методи контролю отриманих знань. Збір і аналіз статистики успішності студентів електронного курсу.

Для апробації актуальності використання систем дистанційного навчання було проведено детальне вивчення роботи СДН MOODLE та її практичне застосування на базі Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна протягом 3-х років.

В рамках розвитку цього проекту за для підвищення кваліфікації викладачів та наукових працівників ВНЗ Дніпропетровської області пропонується проведення циклу тренінгів в ході яких слухачі опанують основні методи роботи з найпопулярнішими системами дистанційного навчання.

Очікувані результати проекту – оволодіння новими формами отримання знань, зацікавленість у навчанні та загальне збільшення потоку студентів.

Для реалізації проекту необхідно провести попередню презентацію курсу, зібрати інформацію щодо кількості потенційних слухачів, організувати практичні заняття-тренінги.

До зацікавлених сторін проекту відносяться: викладачі, наукові співробітники, інженери з комп'ютерних систем, методисти ВНЗ Дніпра та області.

Даний проект у перспективі можна розширювати: проводити подальші тренінги поглибленого вивчення можливостей систем дистанційного навчання, консультації з методики та технології розробки електронних курсів. Створення форуму користувачів-розробників дистанційних курсів.

Перелік посилань

1. Дистанційна освіта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/distancziyna/distantciyna.html> – Загол. з екрану.
2. Дистанційне навчання. Поняття дистанційного навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://krvuzcdyt.krivedu.com/ru/article/distantsiine-navchannya-ponyattya-distantiinogo-n.html> – Загол. з екрану.
3. Дистанційне навчання - від теорії до практики, актуальний мережевий семінар [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/15/> – Загол. з екрану.

УДК 681.518.54

Алкашева С. С. студентка гр. 035м-16 в**Науковий керівник: Нестерова Ольга Юрївна, к. пед. н., доцент кафедри перекладу.***(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАВАННЯ АВТОРСЬКОГО СТИЛЮ Р. КІПЛІНГА В УКРАЇНОМОВНИХ ПЕРЕКЛАДАХ

Поезія існує, для того, щоб забезпечити духовне спілкування між автором та читачем, і не має значення, що вони живуть у зовсім різних століттях. Перекладацькі поетичні тексти, мають ще більше значення, вони забезпечують процес спілкування автора та читача, не тільки розділеного часом, але й культурою, мовою та традиціями. Мета перекладу поезії – збереження і відтворення самостійної поетичної цінності.

У кожного поета, в кожному творі можна знайти те, що становить його особливість, що і слід перекладати насамперед. Чим краще мистецтво перекладача, тим глибше, багатогранніше, повніше вміє він може охопити цю головну особливість. Прочитавши чимало віршів Р. Кіплінга можна зробити висновок, що головне в багатьох його віршах це – ритм. Необхідно перекладати його вірші враховуючи цю особливість. Ритм, можна передати зберігаючи віршовий розмір оригіналу, його метрику. Але перш за все перекладач повинен передати головну думку, інтонацію, емоційний колорит, а потім вже домагатися подібності в деталях.

Авторський стиль Кіплінга унікальний для свого часу, його вірші схожі на балади та пісні, вони написані простою мовою, яка була зрозуміла усім. Знаючи його біографію, ми знаємо, що Р. Кіплінг народився в Індії, тому, маючи такий багатий досвід життя, він першим описав колоритне життя Сходу, в його віршах часто зустрічаються теми та слова зв'язані з цією країною, завдяки цьому, ми можемо зазирнути в незнайому нам колоніальну Індію часів Британської Імперії.

В Україні Р. Кіплінга почали перекладати досить пізно, але зараз ми маємо достойні переклади, таких перекладачів як Є. Сверстюк, В. Стус, М. Стріха, Т. Малкович, В. Чернишенко. До них пред'являються великі вимоги, вони повинні бути не тільки перекладачами, а й поетами. З одного боку, вони повинні зберегти мовну норму і досягти еквівалентності з текстом оригіналу, а з іншого - відобразити емоційно-естетичний зміст твору. Коли перекладач береться за переклад віршів, йому в першу чергу необхідно визначитися з однією річчю: чи буде віршований розмір і структура римування відповідати оригіналу чи ні. Перший випадок найскладніший, але і найкращий. Якщо перекладач вирішує змінити структуру вірша, то потрібно визначитися, яку ж структуру краще віддати перевагу, при цьому необхідно враховувати змістове наповнення вірша: зовнішня форма твору повинна підходити до його змісту.

Для поезики Р. Кіплінга характерне активне використання індивідуальних новотворів, що є джерелом образності, експресивності його творів. Також необхідно враховувати індивідуальний стиль написання Р. Кіплінга. Саме талановитий письменник виробляє «свою окрему мову», має свої характерні вислови, звороти, свою будову фраз, свої улюблені слова. Для Р. Кіплінга характерне використання таких стилістичних засобів мови як анастрофа, антитеза, асонанс, клімакс, персоналізація, гіпербола, велика кількість метафор та фразеологізмів, які українські перекладачі перекладають, кожен по своєму, хтось використовує описовий переклад, рідше перекладачі вживають український аналог. При цьому важливо враховувати загальні процеси художньої мови, їх зв'язок із мовою доби. Зміни в індивідуальному стилі

письменника пов'язані із загальним рухом стилів художньої літератури і нерідко визначаються і викликаються одними і тими ж суспільно-історичними причинами і факторами. В цілому читач поетичного твору інтуїтивно уявляє собі індивідуальний стиль автора і здатний відрізнити його від індивідуального стилю іншого автора. Іншими словами, в творі помітні мовні, творчі, мистецькі прояви автора; ці взаємозалежні елементи дають уявлення про індивідуальний стиль оригінальних авторів і поетів-перекладачів. Головне, щоб твір виглядав цілісним і у читача навіть і думки не виникло, що він читає переклад, а не оригінальний авторський текст.

Перелік посилань

1. Гончаренко С.Ф. Поэтический перевод и перевод поэзии: константы и вариативность //С.Ф. Гончаренко. – М.: Журнал "Самиздат", 2011.
2. Бархударова Л.С. Поэтический текст и поэтический смысл // Л. С. Бархударова. – М.: Высшая школа, 1982. -127 с.
3. Хлебников В. Григорьев В.П. Грамматика идиостиля. В. Хлебников Григорьев В.П. Будетлянин. М.: Языки русской культуры, 2000. — 57–60 с.

УДК 681.518.23

Kozhushko K., gr. 035M-16**Scientific supervisor: Nesterova O. Yu., PhD, associate professor of the translation department***(State HEI «National Mining University», Dnipro, Ukraine)*

PECULIARITIES OF RENDERING PUN IN TRANSLATION OF ENGLISH DRAMATIC WORKS INTO UKRAINIAN

Translating is never an easy job, especially when it comes to rendering puns and wordplay. This type of literary device was always considered to be the Mount Everest for interpreters to conquer. Whenever an interpreter has to face the differences between the units and forms of the source language and the target language, the context is the one thing to come to the aid and eliminate the ambiguity of a linguistic unit. So it comes as no surprise that a translator would feel quite “vulnerable” when dealing with the linguistic unit the ambiguity of which turns out to be a functionally relevant part (as it goes with puns). So let’s sort out what it would take a professional to translate a wordplay adequately.

First off, we must establish the reference point for matching the pun in the original work in translation. Surely, it would be the semantics of both its core elements and their location. Basically, there are three aspects to be considered when translating a pun. Firstly, the semantics of both elements of its core. Secondly, the semantics of one element of the core, and finally, a new semantic basis.

There are a few common ways of pun rendering to be found in translating history. Semantic shifts are involved most often. They can lead to certain semantic losses, but make it possible to reproduce the functional dominant of the text. Another way to translate a pun or rather the text with a pun in it is omission. The pun is excluded altogether and the rendering of the text to another language is carried out by a simple translation.

Another grammatical method commonly used by interpreters while rendering puns, wordplay or any other challenging source material is calquing. Soviet linguist Ahmanova O.S. defined it as following: calquing is the construction of lexical units on the basis of the corresponding words of a foreign language by accurately translating their significant parts or borrowing individual meanings of words.

Then goes compensation. It is when puns or other wordplays are transferred from one location in text to another, and another stylistic device is used instead of a pun to create a similar communicative effect. The compensation technique is one of the ways to achieve translation equivalence on the level of the entire text. In this work, compensation is considered as a replacement of an unreached element of the original with a similar or other element that replenishes the loss of information and is able to have a similar impact on the reader.

The ideological and artistic nature of the original text is first to determine the choice of means and places of compensation. Once it’s been established, the terms of the text of the translation come into play. Compensation as a translation technique with a certain degree of formality can be called adequate. The use of other types of methods mostly compensates for the loss only partially. Often, compensation is applied at the place of the context of a punning original, where a simple technique is replaced by a chain of puns, or by a pun of a more complex structure.

Besides, as a partial compensation, translators use stylistic means of the sound organization of utterance, such as rhyme, alliteration, sound similarity and graphic selection. This type of compensation is used where rendered and non-rendered techniques are placed. In the first case, it enhances the perception of the pun, whilst in the second it compensates for losses and partially draws attention to the content rendered in a no-pun form.

УДК 681.518.54

Чорна А. студентка гр. 035м-16

Науковий керівник: Нестерова Ольга Юріївна, к. пед. н., доцент кафедри перекладу.

(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)

**СПЕЦИФІКА ПЕРЕДАВАННЯ ОЗНАКОВИХ СЛІВ ЗАСОБАМИ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
(НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДІВ ТВОРІВ ДЖ. ОСТІН)**

У свідомості людини при сприйнятті об'єкта та його осмисленні відбуваються деякі процеси, що дозволяють роз'єднати нероз'єднане: об'єкт і властиву йому ознаку. Саме завдяки цим процесам виникають ознакові слова.

Проаналізувавши теоретичний матеріал, ми приходимо до висновку, що відносні прикметники значно відрізняються за своїм значенням від інших ознакових слів, у тому числі якісних прикметників. Ця відмінність корениться, головним чином, в механізмах їх семантичних процесів. Ці процеси істотно визначаються семантикою субстантивної основи, і тому відносні прикметники не можна з упевненістю віднести до ознакових слів.

З іншого боку, ознакова функція, притаманна цим прикметникам у їх синтаксичному застосуванні, значною мірою відбивається на їх семантиці, дозволяючи реалізуватися ознаковим семам. Також важливими є семантичні класифікації складних слів, що моделюють їх значення, засвоєння яких сприяє розпізнаванню прихованого зв'язку, встановлюваного між компонентами складного слова. На основі дослідження мотивуючих складних слів описується у вигляді списку предикатів. З цього ми бачимо, що семантичне моделювання охоплює переважну більшість складних слів сучасної англійської мови.

Ще ми можемо зробити висновок, що дослідження перекладацьких трансформацій при перекладі ознакових слів українською мовою і, навпаки, українських прикметників англійською мовою, відкриває перспективи для розв'язання прикладних завдань з адекватного передавання змісту текстів різних стилів з мови оригіналу на мову перекладу.

УДК 681.518.54

Патлатюк А.Ю. студентка гр. 035м-16в**Науковий керівник: Нестерова О.Ю.** к.п.н., доцент кафедри перекладу
(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

Термінологія становить значну частину лексичного складу мови та виступає в якості семантичного ядра лексики наукової мови.

Досі немає чіткого визначення слову «термін», оскільки кожен дослідник дає своє поняття. Але одним із найточнішим визначенням на нашу думку є визначення О. Реформатського. Він стверджує, що термін - спеціальне слово, обмежене своїм особливим призначенням та статусом; слово, що тяжіє до однозначності, чіткості та розумності при вираженні понять та називанні речей[1, 115]. Щодо властивостей терміна слід виділити наступні: термін повинен бути однозначним, стилістично нейтральним, системним; термін повинен мати точність семантичних меж, чітке тлумачення, співвідношення з поняттями певної галузі знань; термін не повинен бути пов'язаним із контекстом та не повинен мати синоніми в межах певної терміносистеми [2, 513].

Лінгводидактика, як і будь-яка наука, має свою термінологічну лексику, що фіксується в лексикографічних працях, нормативних документах, навчально-методичній літературі і періодичних виданнях. Лінгводидактичні терміни – це специфічні лексичні одиниці історично сформованої терміносистеми, що виражають поняття лінгводидактики та їх місце серед інших понять [3, 3].

В основу структури лінгводидактичних термінів покладено семантичний принцип, принцип історизму, джерелознавства, системності, словотвірний та функціональності. Принцип історизму забезпечив відображення традиційно закріплених у лінгводидактиці термінів та нових, спричинених сучасними процесами в системі мовної освіти. Джерелознавство сприяло встановленню походження лінгводидактичного терміна, ступеня зв'язків його із системою понять суміжних із методикою наук. Водночас цей принцип дозволив визначити той новий зміст, що вкладається в лінгводидактичне поняття й відрізняє його від відповідного педагогічного, психологічного та ін. Принцип системності дав змогу представити лінгводидактичні терміни як сукупність, що входить до системи лінгводидактичних понять, виявити внутрішньо-предметні зв'язки між поняттями лінгводидактики, розкрити не тільки родові, а й видові лінгводидактичні поняття тощо. Семантичний принцип сприяв урахуванню змісту лінгводидактичних понять. Принцип функціональності визначив важливість і значення лінгводидактичних понять і термінів, їх застосування учителями-практиками. Словотвірний принцип дозволив виявити найпродуктивніший спосіб творення лінгводидактичної термінології [4, 145].

Лінгводидактичні терміни можна виділити в наступні тематичні групи:

1. окремі галузі педагогічної діяльності;
2. методи педагогічних досліджень;
3. поняття теорії навчання;
4. моделі навчання;
5. форми навчання;
6. методи навчання;
7. діагностування результатів навчання;
8. теорію виховання і управління класом;
9. види навчальних закладів;

10. учасників педагогічної діяльності [5, 11].

Перелік посилань

1. Реформатский А. Терминология / А. Реформатский // Введение в языковедение / [под ред. В. Виноградова]. – М. : АспектПресс, 1996. – 536 с.
2. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник. – 2-ге вид., виправ. і доповнен. – К Алерта, 2011 – 696 с.
3. [Бородіна Н.С. Наукові засади професійного засвоєння лінгводидактичної термінології студентами філологічних факультетів: автореферат дисертації. – К, 2007. – 8с.](#)
4. [Бородіна Н. С. Становлення й розвиток лінгводидактичної термінології в українській мові: Термінологічний вісник: Збірник наукових праць/ Відп.ред. В. Л. Іващенко. – К.: Інститут української мови НАНУ, 2013. – Вип. 2\(1\). – 223с.](#)
5. Стефанова Н. О. Сучасна англомовна термінологіка сфери освіти : автореф. дис. на здобуття наук.ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.04 "германські мови" / Стефанова Наталія Олександрівна – Одеса, 2004. – 19 с.

УДК 378.147.88

Magonova Chrisina, gr. ФЛ-14-1**Scientific supervisor: Nesterova O. Yu., PhD, associate professor of the translation department***(State HEI «National Mining University», Dnipro, Ukraine)***COMMUNICATIVE METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES**

For the first time communicative methods of education were used in the fifties at Cambridge University and were used specifically for teaching students in foreign languages.

Communicative methods of teaching foreign languages are popular and are actively used in educational institutions around the world. The methodology is constantly evolving, new teaching aids are emerging. The methodologists of the International Language Link Language Center follow the changes taking place, annually selecting only the most relevant textbooks for use in the classroom.

The basic principle of communicative methodology is that the study of language systems is not an end in itself. The entire learning process is aimed at using language skills in communication. In other words, the main task is to overcome the "language barrier". However, this does not mean completely rejecting the study of grammar, lexicology and phonology. These linguistic components in the communicative method are assigned an important role. But they act as a tool, not an object of study.

A distinctive feature of such courses is also the refusal of the intermediate language: even English for beginners is taught exclusively in the language of study. Translation of words is allowed only in isolated cases in order to save time. However, in general, the analogy between the mother tongue and the language is not admissible. This puts students in a situation of "immersion" in the language environment and practically makes them begin to talk.

In addition, the effectiveness of the methodology is facilitated by the atmosphere in which classes take place. Lessons are built in a fundamentally different way from school. For discussion, interesting topics are selected, free communication is encouraged in the language, group tasks are performed. This allows each student to feel free and not afraid to make a mistake.

The principle of communicability is realized in practice, if the activity of students in the lesson has a clear purpose; if attention is not directed to the form and means of activity, but to the content; if it is conducted not with isolated statements, but in context, on the basis of the whole text. Therefore, the exercises should orient students to achieve a communicative goal, should have an address character, i.e. are addressed to the interlocutor. The training is of a dialogic nature, that is, it is the communication of the teacher with the students and the communication of the students among themselves. The principle of communication inevitably involves learning to communicate as an activity (speaking, comprehending and understanding speech by ear, reading and writing).

From the position of communicativeness, the principle of situationality is also defined. True communication always takes place in a situation determined by a number of extralinguistic factors: the place and time of communication, the presence of communicative partners that have their communicative intentions and a number of characteristic features - age, level of speech and general development, occupation, social status, interests that determine the subject of communication. The set of the listed conditions generates a communicative / speech situation, which can be conditionally represented as follows: who, whom, for what purpose, where, when, how and what does it talk about.

Since communication takes place only in the presence of a communicative situation, the exercises should simulate an oral communication in the class using the indicated parameters.

The principle of functionality is taken into account when organizing training for language units. In the organization of communicative learning, grammatical structures and lexical units act as speech units, since, firstly, they have a meaning that is revealed in the activity; and secondly, - speech function, i.e. are used in speaking for information, confirmation or denial, expressing a request, surprise, doubt, advice, approval, condemnation, censure, praise, etc. The function does not detach from the language side, but is the leading one; namely, the function is directed, basically, the consciousness of the student, the form is absorbed involuntarily. To ensure the functionality of the training, the installations use all those speech tasks that are used in communication, for example, inform, inform, explain, characterize, recommend, object, disprove, question, etc.

In connection with the communicative nature of teaching, the principle of authenticity has acquired special importance and has a wide scope. It refers to the selection and use of linguistic and speech material, visibility, communication situations. English language training should be carried out in accordance with how it is assimilated in the natural language environment, at least by providing communicative experience in the classroom, which is as much likened to communication in the natural language environment. The lesson should use texts that are authentic from the point of view of the representation of the culture of the country of the studied language and the culture of verbal communication, as well as texts that represent the native culture and encourage students to compare and compare.

A communicative approach also assumes the study of language and culture, since language and culture are inseparable.

Of course, in a situation of constant perception of foreign speech by ear, it is very important that this speech sounded right and natural. That is why courses with teachers for which the language is native are particularly useful. While listening to the speech of the native speaker, you initially get used to its most living form, which, of course, will prove useful in situations of everyday communication in the future.

Communicative method allows you to turn learning a language into a natural and interesting process. Today, for many students it becomes a path to the world of free communication with people from all over the world.

At the lesson of a foreign language, the basic principles of a communicative approach should be realized: communicative, situational, functional, language and culture, authenticity, dialogue of cultures..

УДК 378.147.88

Tistechok Olga, gr. ФЛ-14-1**Scientific supervisor: Nesterova O. Yu., PhD, associate professor of the translation department***(State HEI «National Mining University», Dnipro, Ukraine)***LINGUISTIC AND SOCIOCULTURAL METHOD OF TEACHING ENGLISH**

Today we clearly see that the knowledge of a foreign language, in particular English, is very appreciated. And a qualified specialist in any field with knowledge of a foreign language is a canny of gold. With such trends it becomes clear that in almost all schools / universities of the country, a great deal of emphasis is being placed on learning the language. And it's much more important in this matter is not how many hours is allocated for language learning, but what methods are used.

For all the years of teaching, many methods for teaching foreign languages have been developed. And great influence had the political system of the country. If we study the construction of lessons on the territory of the CIS countries, we can clearly see how the vacillations in the policy were fluctuating in teaching, different goals and priorities were changing one by one.

I want to describe in more detail one of the methods. Namely, the Linguistic-sociocultural method. The essence of the method is that the goal is not just to teach the student the language, but to help him delve into the culture of the country whose language is being studied. Without doubt, the most important advantage of this method is that a person better understands the characteristics of the language and his vocabulary is much more beautiful. A person completely switches to another way of thinking, one that is inherent in a particular language, begins to pick up phrases more accurately and competently and understand the difference between some expressions. For example, in English there is a fine line between a polite and impolite tone. And some phrases, which for the native speaker will seem the most usual, the British will find for rudeness. For example : Don't you want to go? and Would you like to go? There is no particular difference in the phrases, but in business vocabulary it is better to use the second one. This indicates that we make some mistakes on a subconscious level, under the influence of our native language. The same situation with the construction of proposals for example.

Linguistic and socio-cultural method includes two aspects of communication - linguistic and intercultural. So this method is better suited for students, because they are not only learn reading, writing, translating, but they also consider language under the prism of culture. The method was born at the junction of the concepts of language and culture.

The authors of the methodology (among them one of the main places is SG Ter-Minasova) approached these definitions in a different way. They combined language structures (grammar, vocabulary, etc.) with extralinguistic factors. Then at the turn of the worldview on a national scale and the language, that is, a kind of way of thinking, it became a kind of breakthrough..

The purpose of learning the language using this method is to facilitate the understanding of the interlocutor, the formation of perception on an intuitive level. Therefore, every student who chooses such an organic and holistic approach should treat language as a mirror that reflects geography, climate, people's history, conditions of life, traditions, everyday life, everyday behavior, creativity.

УДК 378.147.88

Malysh S., gr. ФЛ-14-1**Scientific supervisor: Nesterova O. Yu., PhD, associate professor of the translation department***(State HEI «National Mining University», Dnipro, Ukraine)*

THE ROLE-PLAY METHOD OF COMMUNICATIVE APPROACH IN THE TEACHING FOREIGN LANGUAGE

The methodology of teaching foreign languages in higher education is characterized as interactive, informative, communicative oriented and proximated to the real process of successful intercultural communication. Its goal is to reveal creative potential and skills, to enhance cognitive activity and motivation for independent work and self-development of students.

One of the most frequently used methods of teaching foreign languages in higher education is the role-play method. It refers to the communicative approach in the teaching of foreign languages.

Communicative methods of teaching foreign languages today are popular and actively used in educational institutions around the world. The methodology is constantly evolving, new teaching aids are emerging.

The basic principle of communicative methodology is that the study of language systems is not an end in itself. The entire learning process is aimed at using language skills in communication. In other words, the main task is to overcome the "language barrier". However, this does not mean completely rejecting the study of grammar, lexicology and phonology. These linguistic components in the communicative method are assigned an important role. But they act as a tool, not an object of study.

Communicative differs from other existing methods in that students engaged in this technique do not know what will end the occupation, who and how to answer a different question, it all depends on the situations. Each lesson has new topics for discussion, new types of exercises. This is done so that the students are diversified and at the same time, so that they are not bored with learning.

During the lessons, students mostly communicate, but also time is given to writing and reading. Teachers try only to listen, they direct the activities of students, ask exercises. When the pupils begin to actively discuss something, the teacher only observes.

Usually, universities using a communicative method are chosen for the position of teachers native speakers. On the one hand, it contributes to a good pronunciation and understanding of the foreigner's speech by ear, to acquaintance with the most common modern colloquial vocabulary. But, on the other hand, it is sometimes difficult for such a teacher to explain the meaning of particular words, as well as grammatical phenomena that do not have an analogue in the Russian language. For many students, accustomed to the classical method, it is difficult to perceive grammar almost without explanation.

Role-play is a methodical technique, which belongs to the group of active ways of teaching practical knowledge of a foreign language.

The role-play acts as a mean of controlling mental activity of the students by teacher, and also enables its participants to independently regulate their thought activity.

The game helps to expand the lexical reserve of students, to consolidate grammatical and phonetic skills, to develop communicative competence. Thanks to the role-play, barriers are removed, timid students are liberated and there is a keen interest in the subject. Students can actively use knowledge in practice during the games.

The main task of the role-play method is information exchange and language interaction.

Objectives of this method:

- independent work of students with authentic materials;
- communication skills and statements of student's thoughts;
- remembering speech material;
- development of necessary ways and abilities and mental functions.

Typically, educational games include the following stages:

- 1) presentation of the content and goals of the game;
- 2) giving instructions;
- 3) distribution of roles and tasks between participants;
- 4) conducting the most gaming activities;
- 5) discussion the results.

In the form of role-play can be provided all the material that students need to study, organized practical classes and seminars. When choosing a game, it is important to take into account the level of knowledge and language training of the student. The task of the game should match to the topic of the lesson and goals. Appropriate methodological support should be selected, the rules should be discussed in advance and the time frame for the game should be set.

For example, the following role-play can be used in higher education classes: "in an interview" in which students receive the role of an employee and employer, "future city measures" where several participants are balloted for the post of mayor, and the rest as reporters and journalists, "interview with a famous person" and many others. During the game, students can work in pairs or in groups. Each group should be attended by students of different levels.

In conclusion, the role-play a modern method of teaching a foreign language in communicative approach. It is widely used in higher education. Role play is a mean of creating a situation of generality and the effectiveness of the learning process. The development and implementation of games in the learning process contributes to a more comfortable solution of the basic tasks of teaching oral speech at different stages of foreign language teaching. Role play should be included at different stages of the foreign language class. The effectiveness of the game depends on its correct organization. Conducting games in the classroom in a foreign language allows the realization of educational, practical and general educational goals.

УДК 681.518.54

Манжула Ю.О. студентка гр. 035м-16в**Науковий керівник: Нестерова О.Ю. к.п.н., доцент кафедри перекладу**
(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпро, Україна)**АНГЛІЙСЬКІ СКЛАДНІ ТЕРМІНИ В ГАЛУЗІ РЕКЛАМИ ТА МАРКЕТИНГУ:
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ.**

Термінологія – це розділ лексики, що охоплює терміни різних галузей: науки, техніки, мистецтва, суспільного життя.

Термін – це емоційне нейтральне слово чи словосполучення, яке вживається для точного вираження понять та назв предметів. Передача англійських термінів українською мовою вимагає знання тієї галузі, якої стосується переклад, розуміння змісту термінів англійською мовою і знання термінології рідною мовою. При передачі значення терміну з англійської мови на українську важливе значення має взаємодія терміну з контекстом, завдяки чому виявляється значення слова [1;].

Існують різні шляхи поповнення та розвитку словникового складу певної фахової мови. Д. С. Лотте пропонує розрізняти три основних способи побудови науково-технічних термінів:

- самостійна побудова похідних слів, усічених лексем та словосполучень (елементи, з яких будується термін, можуть бути, у свою чергу, термінами, що належать до певної термінологічної системи або до будь-якої іншої); використання термінів, що вже існують, або слів шляхом зміни їх значень (отже, цей спосіб не поєднує два згаданих вище способи як побудову нових термінів шляхом використання внутрішніх ресурсів); застосування переносу в термінологію певної мови термінів, що існують в будь-якій іншій мові [2, 7-19].

За ступенем універсальності використання термінів маркетингу можна розділити на три категорії:

- загальні номінації – це номінації, єдині для маркетингу в його спеціальних сферах й інших галузях економіки, наприклад: quality, price, market, competition, research, analysis;

- базові номінації – це терміни спеціальності маркетинг, наприклад: purchasing behavior, product policy, merchandising, marketing research;

- специфічні номінації – це ценомінації маркетингу, що застосовуються тільки в окремих сферах його використання: промисловості, сервісі, мережевому маркетингу, наприклад: production of marketable products, marketing services, coordinator, price list, telemarketing.

М. Саламаха вважає, що складні терміни утворюються складанням двох або більше основ. Складні терміни називають також термінами-композиціями. Доскладу складних термінів можуть входити корені landfill – ґрунтозасипний смітник, watershed – вододіл і похідні слова energy-saving – енергозберігаючий, life-threatening – життєнебезпечний, причому такі терміни можуть писатися разом earthquake – землетрус або через дефіс energy-saving. Погоджуємось з думкою Е. Ланюк, що “лексичні одиниці, які входять у склад композиції, ставши частинами нового цілого, обмежують свою семантичну і граматичну (морфолого-синтаксичну) багатогранність і самостійність, підпорядковуючись і новому значенню, складеному в цілому слові на основі значень компонентів, і новим парадигматичним і синтагматичним функціям [3,660].

Перелік посилань

1. Авксентьев Л. Г. Семантична структура фразеологічних одиниць сучасної української мови та особливості її формування. / Л. Г. Авксентьев. // Мовознавство. – 1987. – №1. – с. 43-46.
2. Алёхина А. И. Идиоматика современного английского языка. / А. И. Алёхина. – Минск : Высшая школа, 1982. – 279 с.
3. Бурбело В. Б. Семіотика рухомого і нерухомого зображення у викладанні іноземних мов / В. Б. Бурбело // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського державного лінгвістичного університету (ЛІНГВАПАКС – VIII). – Випуск 3. – 2000. – С. 660 – 663.

УДК 378.147.88 (075.9)

Olha Yu. Nesterova, PhD, associate professor, Translation Department
(State HEI "National Mining University", Dnipro, Ukraine)

TRANSLATORS TRAINING AND MODERN SOCIAL CHALLENGES

Under the conditions of modern Ukrainian society the general level of foreign language is low. But the country is taking steps to integrate to the European community, so there is a strong need in translation services, especially translation in the field of technology. Technical translation is a very important sector of translation services market. But it requires specific skills and deep knowledge of a definite field of technology. Otherwise a translators' performance would be low.

But in some cases involving a technical specialist with an intermediate or higher level of foreign language is more efficient than involving a professional translator or interpreter. This is due to such types of communicative situations as the detailed description of technological processes, explaining of the principles of operation of equipment and so on. Thus, the technical professionals need some basic skills in translation and translation ethics.

The problem may be solved by means of delivering the special course *Basics of Scientific and technical translation* to bachelors of sciences. The course was developed and tested on students of *State Higher Educational Institution "National Mining University"*. The course is elective one, its duration is 4 ECTS credits including lectures and practical classes. The *Basics of Scientific and technical translation* was delivered to students of Mining department and the Department of Electrical Engineering.

The course content was developed with respect to the major difficulties of technical translations and the principles of ethical decision making for translation. The students were involved both into traditional activities (lectures and practical classes) and such activities as discussions, case study, and brain storming.

The results of experimental activity were described as based on the interpretation of the quantitative and qualitative data. The data were obtained from students' test and questionnaires. There were two tests for students, at the beginning of the course and at the end of it. The students were to make ethical or unethical decision in order to translate the text and choose the correct answer. The final test consisted of the same tasks, and it was considered for students' achievements assessment. The questionnaires were aimed at describing of students' attitude to the *Basics of Scientific and technical translation* course. They were to share their opinion about the structure of the course, activities, teaching methods, and course usefulness.

The interpretation of data enabled considering the *Basics of Scientific and technical translation* course as useful for participants and deepening their knowledge in the field of technical translation and translation ethics. The ways of course content improvement were also defined as based on the results of the experiment.

УДК 378.147.88

PodgornayaK., ФП-17*(Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after academician V. Lazaryan)***LATIN LANGUAGE IN MODERN WORLD**

Latin is the dead language which is still actual and useable. Some spheres of modern life cannot be imagined without Latin.

The Latin language belongs to the Indo-European family. It got its name from the tribe of Latins who inhabited a small region in Central Italy-Lacium. The main city of Lacium, Rome as a result of constant war became from the city-state into the capital of the slave system empire.

Latin was not some solid form. Like the other language, Latin in its historical development got definite changes. There are such stages in the development of Latin:

- The Archaic Latin
- The Classical Latin
- The Post-Classical Latin
- The Late Latin
- The Middle Ages Latin

A lot of modern languages which have originated or have taken from it are based on Latin. Graphic systems of the most of the European languages is definitely formed on the Latin alphabet. So, it is no surprisingly that a great number of words in different languages have the Latin origin.

The Latin language has borrowed a lot of Greek words and the Greek medical terminology, the founder of it was Hippocrates.

The Latin and Ancient Greek languages have left the chief international sources for artificial creation of new medical terms in the modern languages.

More than one thousand five hundred years Latin had been the language of science and culture in particular Medicine. In Europe the great variety of Latin Literature had been created for the almost one thousand years period in history. A great deal of historical chronicles, novels, poems, scientific, philosophical and religious tractates belong to it.

Today Latin is not only the memory about philosophers speakers, poets of Ancient Rome but the necessary attribute of the modern world.

People often use Latin without noticing it. A lot of Latin words have come into the modern languages and are widely used and the Latin phrases have become colorful expressions. They are even called «Eloquent Latin»

УДК 378

Yuliya Pazynich, PhD, associate professor*(State HEI "National Mining University", Dnipro, Ukraine)***RELIGION IN UKRAINE: HISTORICAL AND GEOGRAPHICAL BACKGROUND**

Nowadays, there is a great amount of various religious beliefs that provide answers for most perennial questions in different ways. These questions can be formulated in such a way: “What is the meaning of Being?” “What are the human’s mission and position in the Universe?” “How could justice and happiness be achieved?” However, one common feature shared by all religions is the faith that can take such different forms as the faith in the divine origin of the world, the faith of man’s ability to have a spiritual unity with the God, the faith in the existence of a non-material and transcendent world having much greater significance in comparison with material one [1, 22].

Today Ukraine is considered to be a country with a great variety of affiliations. That is sure to be so, because some amount of Ukrainian population ranging from 36 to 48% identifies themselves as Orthodoxies according to the results of sociological pools. But, considering the quantity of organizations of such type, it is obvious that Orthodoxy accounts for the greatest confession up to 75 % [2, 743]. The rest part is taken by catholicism, protestantism, islam, judaism and new religious flows, except that the latter ones being slowly but in a steady way spread mainly to eastern and southern parts of Ukraine. While assimilating new areas, these religions are supported by the people used to be atheists rather than believers of other confessions. According to Prof. A. Kolodny (president of Ukrainian Association of religious scholar) this suggests that Ukraine is not the Orthodox country, but a country with prevailing of Orthodoxy (ibid.).

Taking into account polyconfessional type of Ukrainian society, it is necessary to prevent from spreading interconfessional opposition and stabilize interconfessional relationship.

The main feature of the historical development of Ukrainian people is the fact that Ukraine is located on a frontier territory between the East and the West and, being in the concern of their interests, combines different traditions. Ukrainian introvertism is specified by the fact that, generally, the Ukrainians are primarily balanced and moderate people and are capable for the changes but only for themselves, which undoubtedly is associated with the tolerance. However, from the other side, being the result of formation in historically unhealthy conditions and under the act of byzantism, the Ukrainians’ introvertism got some negative features as excessive passivity and social intellect rigidity that retard social development. Ukrainian nationalism is rather protective than expansive. And it is introvertism that plays a role of protective mechanism to secure from external factors. By evaluating Ukrainian psychoculture as being flexible enough and plastic, it is possible to consider tolerance motivation as a driving force for the Ukrainian’s tolerance.

Ukrainian scientists O. Donchenko and Y. Romanenko remark, that reasons of tolerance can be caused by such factors as: striving to rationalize existence, removing social malfunctions related to the group and confessional differences, displaying self-dissatisfaction, historically determined sense of fear before extermination making to endure and being the factor of low national awareness; psychological marginality being polycentric of psychoculture, insufficient political will and weak reflectivity make Ukrainian being amenable; necessity to be safe and sound in the case of tolerance turns to instrument for environmental protection that provides anonymity. By occupying a neutral position in the society, the Ukrainians feel more safely in social and psychological aspects. However, there is a danger of transforming tolerance into total endure to poverty, violence and other negative factors, thus complicating social development of Ukraine [3, 259-260].

Modern researchers distinguish the following social and psychological functions of religion: integrating people into associations; satisfying their needs in communication; alleviating suffering; providing people by definite attitude and assistance to establish social equality, the condition under which all people have no preferences in the Lord's eyes. Speaking about motivation of people's appealing to religion, the mostly common reasons to be listed are: the interest to religious cult and ceremonies; traditions or following the role model of the people being meaningful for them; desire to get simple and noncontroversial world understanding, expectations to enjoy happy life after death; striving to morality; and sometimes, even earning certain personal benefits [4, 107-108].

Prof. L. Filipovich is quite right to say that recent emergence of new religions increased the interest of society to the religious problems, but there are no grounds to consider the society getting more spiritual. Moving on, she remarks, that current time requires learning to live in new polyconfessional conditions, developing and defending their own beliefs without any cases of doing that for the account of humiliation, discrimination or prohibition [5, 820-821].

Religious preferences and persuasions of man must be the area of individual choice, where neither the state nor other people can interfere, and interreligious and interconfessional contradictions must not result in extremism and fanaticism. Efficiency of social development is provided under the terms of intention to keep the balance of different confessions and their intention to communicate. Everybody has the right to profess without applying extremism and show respect to other confessions.

Rreligious tolerance can be one of those objective factors to provide the process of people consolidation and keep a relatively stable and "mentally healthy" state of society[6].

1. Пазиніч Ю. М. До консолідації українського народу – через релігійну толерантність // «Релігійний досвід та толерантність», матеріали всеукраїнської наукової конференції – Дніпропетровськ, 2008. – с.21-22.

2. Колодний А. Релігійна мережа України в її проблемах і перспективах // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник. – Львів: Логос, 2008. – с. 742-748.

3. Донченко О., Романенко Ю. Архетипи соціального життя і політика. – К.: Либідь, 2001. – 334 с.

4. Немов Р.С., Алтунина И.Р. Социальная психология: Краткий курс. – СПб.: Питер, 2009. – 208 с.

5. Филипович Л. Стан і перспективи нових релігій в Україні // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник. – Львів: Логос, 2008. – с.816-821

6. Yuliya Pazynich. Religious Tolerance as a Factor of Nation's Mental Health // Chromatikon X. Annales de la philosophie en process. Yearbook of Philosophy in Process. Sous la direction de Michel Weber et de Vincent Berne. - Louvain-la-Neuve, Belgique, 2014, p. 173-180